ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

ČASOPIS JE IZHAJAL KOT »RUDAR«, GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA VELENJE. — OD 1. MAJA 1965 DALJE GA IZDAJA OBČINSKI ODBOR SZDL VELENJE.

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK LJUBAN NARAKS

TEHNIČNI UREDNIK IVAN FIJAVŽ

27. januar 1966 — LETO II. — ST. 2 (20)

CENA 30 NOVIH PAR ALI 30 STARIH DIN

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

SINDIKATI SO ZBOROVALI SINDIKATI SO ZBOROVALI SINDIKATI SO ZBOROVALI SINDIKATI

Prvo - gospodarske naloge

Jožeta Kovača so ponovno izvolili za predsednika – Podpredsednik je Rudi Delopst, Tajnik pa Teodor Jelen.

DELEGATI SO NA NEDAVNEM REDNEM OBČNEM ZBORU OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA SPREGOVORILI O DELU SINDIKATOV V OBČINI PRI REŠEVANJU NADALJNJIH GOSPODARSKIH IN DRUŽBENIH NALOG.

Povečana razgibanost v gospodarstvu je zahtevala, da so se v minulem obdobju sindikalne podružnice v velenjski občini bolj zavzele pri svojem delu. Vse bolj so prišli do spoznanja, da pomeni reševanje gospodarskih vprašanj in izpolnjevanje proizvodnih načrtov hkrati tudi reševanje nalog na ostalih družbenih področjih. Zato ni slučaj, da so sindikalne podružnice in občinski sindikalni svet zelo pogosto obravnavali gospodarske probleme. Spremljali in razčlenjevali so izpolnjevanje začrtane proizvodnje, opozarjali na določene slabosti, in spodbujali samoupravne organe, da bi hitreje odpravljali pomanjkljivosti v razvoju.

V velenjski občini je 44 sindikalnih podružnic. Članov sindikata pa je 10.543. Tako številna organizacija ni mogla mimo vprašanj, ki neposredno tarejo njihove člane. Ko pa je sindikalni svet obravnaval in reševal dejanske probleme svojih članov, je dobro spoznal stanje in delo delovnih organizacij. Predvsem po V. zveznem sindikalnem kongresu in po sprejetju gospodarske reforme so vse naloge reševali z vidika delovnih ljudi. Sindikalni svet se je trudil, da bi oblikoval lastna stališča in s svoje strani vplival na dogajanja v komuni.

Ko so v sindikalnih podružnicah reševali gospodarska vprašanja kot so: proizvodnja, tehnološki postopki, izpolnjevanje plana, izvoza, produktivnosti in delovne discipline, so pogosto razpravljali o osebnih dohodkih in naraščanju cen. Premalo pa so govorili o neskladnostih med storilnostjo in osebnimi dohodki.

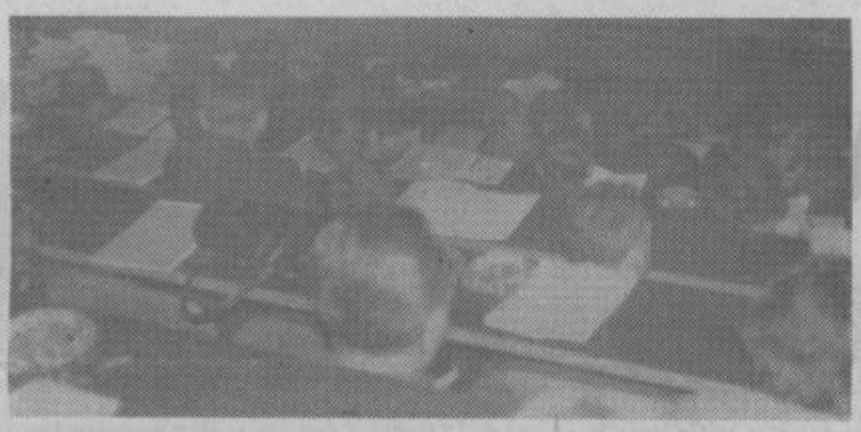

Pogled na delegate med sindikalnim občnim zborom.

V družbenih službah so posvetili precej pozornosti notranjim odnosom in samoupravljanju. To je tudi razumljivo, saj se je v teh dejavnostih začelo uveljavljati samoupravljanje šele pred leti. Močno so utrdili samoodmika od želja delavcev in se izgublja v sklepu drugih družbeno upravnih in političnih dejavnikov. Podružnice bi morale še konkretneje razvijati demokracijo in samoupravljanje, formirati upravljalca, gojiti zdrave osebne odnose in družbeno ekonomsko izobraževati člane delovnih kolektivov.

Jože Kovač, predsednik občinskega sindikalnega sveta, je prebral na občnem zboru referat o nalogah sindikatov v občini do nekaterih gospodarskih in družbenih vprašanj. Najprej je povedal, da se je gospodarstvo v občini razvijalo normalno in da zaradi sprejetih stabilizacijskih ukrepov ni bilo opaziti večjih motenj. Gospodarske organizacije so same z boljšo organizacijo dela in večjo produktivnostjo premagale začetne težave in se vključile v novi tempo gospodarjenja.

upravo zlasti v zdravstvu.

Počasi uveljavljajo sindikalno delo v storitvenih dejavnostih. Premalo razpravljajo o ključnih vprašanjih, ki naj bi izboljšala položaj storitvenim dejavnostim. Tu imajo zelo slabo urejeno interno zakonodajo — statute, pravilnike itd. Slabo pa je pri njih tudi obveščanje.

Sindikalne podružnice bodo morale biti bolj samostojne, ne pa da so nekatere podružnice prenos organov upravljanja, uprave, direktorja in drugih. Na ta način se delo podružnic

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZŽREBALI SMO NAGRAJENCE

SREČA PRI ŠTUMBERGERJEVIH

Prva nagradna križanka je za nami. Nekateri so jo rešili kar med malo južino, drugim pa je delala večje preglavice. Seveda, vsem nismo mogli ustreči, zato prosimo, ne negodujte! Poudarjamo, da je bila to naša prva križanka in obljubljamo, da bodo vse naslednje še boljše.

16. januarja dopoldne smo v delavskem klubu izžrebali dobitnike nagrad. Posebna komisija v kateri so bili Marjan Salobir, Franc Lesnik (pravni zastopnik), Ivan Fijavž, Ljuban Naraks ter od navzočega občinstva Anica Pistotnik — zdravnica iz Velenja in Boris Močilnik — dijak iz Velenja, je vložila v žrebni boben 39 rešitev. Pionirka Lidija Fijavž, ki je žrebala, je imela srečno roko za družino Štumberger iz Velenja. VSE TRI NAGRADE SO DOBILI: MILAN, MARJANA IN JANJA ŠTUMBERGER.

Komisija je naknadno dodelila še 4. nagrado 50,00 novih dinarjev. To nagrado je dobila HERMINA GROZNIK — UČITELJICA IZ ŠKAL.

Nekaterim srečnim obiskovalcem našega javnega žrebanja v delavskem klubu pa je žreb dodelil 13 dobitkov, ki so jih prispevali: turistično društvo Velenje, hotel »Paka«, TP »Velma« in »Bazen«, Mladinska knjiga, delavski klub, TGO »Gorenje« in RL Velenje.

»Kdo bo srečni dobitnik?« so ugibali udeleženci žrebanja.

JAVNA RAZPRAVA

o novem statutu SZDLJ

Vsa zadnja leta se je razvijalo delo o organizacijah Socialistične zveze po določilih statuta, ki so ga sprejeli pred petimi leti na V. kongresu SZDLJ.

V teh zadnjih letih pa se je v našem življenju dogodilo toliko novega, da se je nujno moralo marsikaj spremeniti tudi v sami organizaciji Socialistične zveze. Marsikdaj smo čutili, da so bila določila statuta pretesna za kipeče življenje, ki smo ga obravnavali v Socialistični zvezi. Zato so v predkongresnem obdobju prišle v javno razpravo teze o organizacijsko političnem razvoju in o spremembah statuta SZDLJ.

Dokument, ki je v javni razpravi pred republiškim in zveznim kongresom organizacije Socialistične zveze, je zelo pomemben in predstavlja podlago za široko, demokratično soodločanje o tem kako se bo SZDLJ nadalje razvijala in organizacijsko formirala. V njem so zajeta naslednja vprašanja: značaj, mesto, vloga in cilji SZDL v skladu s stopnjo razvoja družbeno-političnih odnosov in načeli ustave SFRJ; položaj, pravice in obveznosti članov organizacije Socialistične zveze; kolektivno članstvo; odnosi in sodelovanje Socialistične zveze z družbeno političnimi in družbenimi organizacijami in združenji občanov; mesto v sistemu in odnosi Socialistične zveze s samoupravnimi in predstavniškimi organi; načela organiziranja Socialistične zveze, konstituiranja vodilnih forumov, odnosi med njimi in članstvom ter načela rotacije in ponovne izvolitve. V tezah je predvidena tudi občinska organizacija kot osnova SZDLJ.

V tezah so organizacijska načela postavljena tako, da bi bila SZDLJ čimbolj razbremenjena vseh elementov klasične politične stranke. To je še vedno ovira, da bi v sedanjih razmerah postala SZDLJ instrument neposrednega političnega boja delovnih ljudi za njihovo popolno družbeno in ekonomsko osvoboditev. Socialistična zveza je družbeno politična hrbtenica graditve sistema neposredne demokracije. Ona omogoča, da se vsa družbena protislovja v demokratični praksi rešujejo in odpravljajo.

Socialistična zveza se zavzema za stališča, ki so v danem trenutku najbolj napredna stremljenja družbe. Spodbuja neposredno akcijo delovnih ljudi k urejanju problemov in vse bolj postaja resnična posebna oblika samoupravljanja.

V Socialistični zvezi naj bi vse bolj prišlo do veljave mnenje članstva. Ni vseeno, da o neki stvari razpravlja v imenu Socialistične zveze le nekaj ljudi, samo odbor ali nekaj članov. Stališče SZDL mora biti združena misel večjega števila občanov. Zato predlog za novi statut navaja različna mnenja. Za članstvo SZDLJ ne bi smeli postavljati nobenih ovir — sedaj je to članarina — ampak bi naj vsaka organizacija prilagodila metode svojega dela možnostim in potrebam območja kjer dela. Spremembe predlagajo tudi pri volitvah vodstev Socialistične zveze. Vsi predlogi izhajajo iz ene same potrebe, da bi bilo delo vodstev prilagojeno sedanjim nalogam Socialistične zveze, predvsem pa možnostim, da lahko člani čim neposredneje vplivajo na stališča organizacije.

TEZE IN PREDLOG ZA NOVI STATUT SZDLJ SO MED NAMI. NAŠA NALOGA JE, DA V JAVNI RAZPRAVI ČIMBOLJ ŽIVO IN ZAINTERESIRANO SODELUJEMO. VEČ PREDLOGOV IN DOPOLNIL BOMO PREDLAGALI TEM VEČJE JE ZAGOTOVILO, DA BODO DOLOČILA NOVEGA STATUTA ORGANIZACIJE SOCIALISTIČNE ZVEZE KAR NAJBOLJ USTREZALA SEDANJIM DRUŽBENO POLITIČNIM NALOGAM NAJŠIRŠE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE DELOVNIH LJUDI.

VEČERNA POLITIČNA ŠOLA -

uspešna izobraževalna oblika

Franc Vrtačnik, upravnik večerne politične šole v Velenju je povedal, da je v tem šolskem letu uspešno zaključilo prvi oddelek večerne politične šole 30 slušateljev. Bili so povečini slušatelji, ki delajo v samoupravnih organih, osnovnih organizacijah ZKS in drugod.

Slušatelji pravkar končanega oddelka večerne politične šole so redno hodili na predavanja in z zanimanjem spremljali pouk. Po mnenju tovariša Vrtačnika je bil pouk v tem oddelku kvalitetnejši od pouka v prejšnjih oddelkih. Zakaj? Uporabili so drugačno metodo dela. Vsi predavatelji so izdelali teze že pred predavanji tako, da so lahko sistematično razlagali slušateljem planirano tematiko.

Tudi kadrovanju so posvetili posebno skrb. Ker so delovne organizacije plačale za vsakega slušatelja šolnino, so v delovnih organizacijah in tudi slušatelji sami čutili posebno skrb. Med šolanjem so izstopili samo štirje prijavljeni slušatelji. Prejšnja leta pa jih je odpadlo skoraj polovico prijavljenih slušateljev.

Pouk v večerni politični šoli je bil štirikrat tedensko in je trajal dva meseca. Slušatelje so seznanili z naslednjimi področji: pojem družbe in njena struktura, družbena ureditev SFRJ, osnove politične ekonomije in našega ekonomskega sistema, svetovni regionalni integracijski procesi ter Jugoslavija — mednarodno delavsko in komunistično gibanje. Na šoli so predavali: Štefan Dolejši, Stane Ravljen, Peter Krapež, dipl. inženir, Kristl Hrastel, Franjo Kljun, dipl. inženir in Ivo Knez.

Upravnik večerne politične šole Franc Vrtačnik je tudi povedal, da bodo 1. februarja začeli z novim oddelkom. Programa ne bodo spreminjali. Predavali bodo isti predavatelji. V oddelek pa bodo vpisali 30 slušateljev, ki jih bodo kadrovale sindikalne in mladinske organizacije.

Sklepi občinske konference SZDL

Komisija za sklepe, ki je bila izvoljena na občinski konferenci SZDL Velenje je, na podlagi referata in diskusije na konferenci izoblikovala osnovne misli in načela, ki naj bi bila vodilo za nadaljnje delo in prizadevanje SZDL kot organizacije in vsakega njenega člana.

Osnovna naloga SZDL je, da stalno vzpodbuja občane k prizadevanju in prevzemanju iniciative na vseh področjih družbeno-političnega življenja in proizvodnji. V okviru SZDL občani primerjajo svoje ožje interese z interesi drugih in širše družbene skupnosti, jih vsklajujejo in določene tako nastale usmeritve zagovarjajo v številnih organih samoupravljanja, v delovnih organizacijah in družbeno političnih skupnostih. Pri tem mora SZDL zlasti skrbeti, da se pri sprejemanju odločitev samoupravnih organov vedno zasleduje načelo demokratičnosti. SZDL pa naj ne bo posrednik med občani ter predstavniškimi in samoupravnimi organi, temveč tvorni faktor pri oblikovanju politike teh organov. Zavedati se namreč moramo, da vsak sistem, naj bo še tako popoln, sloni na ljudeh in je njegov uspeh v končnem merilu odvisen od aktivnosti tistih, ki ga izvajajo. Le polna aktivnost vseh občanov torej lahko daje željene rezultate.

Ta načela so posebno važna sedaj, ko smo sredi procesov, ki jih s skupnim imenom imenujemo gospodarska reforma, pomeni pa realizacijo načel nove ustave in sklepov VIII. kongresa ZKJ.

Vključitev v prizadevanje za izvedbo gospodarske reforme ne pomeni samo iskanje rentabilnejših in naprednejših gospodarskih odločitev, ampak pomeni mnogo več, namreč, spremembo miselnosti in tako našega življenja. Naloga SZDL pa je, da pri reformi miselnosti deluje kot zavestna politična sila — kot oblikovalec te miselnosti.

Na področju gospodarstva stojijo pred nami zelo konkretne naloge: prizadevanja za rentabilnejšo proizvodnjo, za povečano produktivnost in tako vključitev v mednarodno tržišče. To vse pomeni poglobljeno delo samoupravnih organov, katerih naloga je, da svoja prizadevanja usmerijo k tem ciljem, pomeni pa tudi zavestno prevzemanje odgovornosti vsakega posameznika za sprejemanje in izvajanje sklepov.

Vsaka panoga gospodarstva stoji pred svojimi problemi, naloga vsakega posameznika pa je, da po svojih sposobnostih pri iskanju rešitve pomaga, pri tem pa se mora zavedati, da je kot proizvajalec ob enem tudi potrošnik.

Mnogo je stvari, o katerih bodo morali proizvajalci in samoupravni organi temeljito razpravljati in sprejemati konkretne sklepe.

Naj navedemo le nekatera področja:

— kadrovska politika — od te je v največji meri odvisna produktivnost in rentabilnost;

— integracijski procesi, ki morajo biti odraz dejanskih potreb, odločitve pa morajo sloneti na temeljitih analizah;

— na področju trgovine je nujno prilagoditi organizacijo in poslovanje potrebam potrošnikov;

— investicijske odločitve, ki morajo biti plod strokovnih analiz;

— kmetijstvo mora aktivirati privatnega kmeta s proizvodno kooperacijo in opuščati prakso odkupovalca;

— prevladati mora spoznanje, da je vsaka delovna organizacija v svojih odločitvah samostojna in da ni sile, ki bi namesto nje reševala določene probleme.

Podobne naloge se pojavljajo pred občani in organizacijo tudi na področju splošne potrošnje oziroma družbenih služb. Na tem področju je treba stvari obravnavati z dveh strani:

1. Temeljito je treba ponovno proučiti dejanske potrebe po določenih institucijah in službah, ter po obsegu teh služb. Opravičilo za obstoj določenih služb ne more biti tradicija, ampak je dejanska potreba.

2. Ponovno je treba proučiti možnosti za finansiranje celotnega kompleksa in znotraj njega najti zadovoljive kriterije za delitev sredstev.

Tudi na tem področju je treba iskati možnosti za racionalizacijo, ki pa ne sme biti v škodo potrebnemu obsegu.

Akter vseh rešitev mora biti naš delovni človek-samoupravljalec. Naloga SZDL pa je, da skrbi, da bodo vse rešitve rezultat široke demokratične razprave.

RAZPISNA KOMISIJA PRI OBRTNEM PODJETJU ČEVLJARSTVO VELENJE

razpisuje delovno mesto

direktorja

Kandidati morajo imeti naslednje pogoje:
- **da je kvalificiran čevljar z mojstrskim izpitom**
- **da je delal 3 leta na vodilnem delovnem mestu**

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati dostavijo komisiji za razpis direktorja do 16. 2. 1966.

Delovno predsedstvo na občnem zboru krajevne organizacije ZB NOV v Velenju

Občni zbor ZB NOV v Velenju

Tudi v Velenju so imeli člani krajevne organizacije ZB NOV občni zbor. Predsednik JOŽE KRAJNC je poročal o delu v preteklem letu, opozoril na nekatere še nerešene borčevske probleme in govoril o gospodarskih nalogah v velenjski občini, mimo katerih ne bodo smeli člani zveze borcev. Dalj časa so razpravljali o dogodku, ki se je pripetil na Dan mrtvih na pokopališču v Velenju. Bili so enotnega mnenja, da naj postavijo nazaj spomenik ustreljenim talcem do takrat, ko bodo dejansko prekopali posmrtne ostanke in jih prenesli na mesto, kjer je že postavljen nov spomenik. Od pogrebne službe pri komunalno obtnem centru zahtevajo, da postavi na lastne stroške stari spomenik z napisno ploščo na mesto kjer so pokopani ustreljeni talci. — Domenili so se tudi, da bo imela v Velenju domicil Tomšičeva brigada, ker je bilo iz našega področja precej borcev v tej brigadi.

Kje je v Šoštanju eksploatacijska meja?

KER SO NEKATERI OBČANI ZAHTEVALI POJASNILO KJE POTEKA V SOŠTANJU EKSPLOATACIJSKA MEJA, ZATO V TEM SESTAVKU OBSIRNEJE POROČAMO O NAČRTNEM RAZVOJU NASELIJ V ŠALEŠKI DOLINI.

Z izrednim povečanjem proizvodnje v rudniku lignita Velenje smo morali v občini zgraditi precej stanovanj in potrebne objekte družbenega standarda. Zato so se morali izdelati ustrezni urbanistični načrti, ki bi zagotovili skladni in organizirani razvoj naselij v Šaleški dolini. Glede na predvideni plan eksploatacije premoga, po katerem naj bi se izkopala po možnosti vsa premogovna rezerva, so se razpoložljive gradbene površine v Šaleški dolini, in tudi na območju mesta Šoštanj, povsem skrčile. Tako je bil že na začetku urbanističnega programiranja leta 1952 dan poudarek razvoju novega naselja Velenje, ker so bile tukaj zazidalne površine izven premogovih meja, hkrati pa so bile te tudi zadostne za izgradnjo potrebnega števila stanovanj in drugih objektov.

Leta 1955 je projektivno podjetje »Slovenija projekt« Ljubljana izdelalo dva urbanistična projekta — regionalni plan Šaleške doline in urbanistični program mesta Velenja s svojim vplivom na okolico. Regionalni plan Šaleške doline je zelo načelno obravnaval razvoj Šaleške doline. Urbanistični program za Velenje pa je obravnaval razvoj, ne samo mesta Velenja, ampak tudi nadaljnji razvoj mesta Šoštanj in naselja Pesje. V urbanističnem programu za mesto Velenje je takole obravnavana perspektiva mesta Šoštanj: **»Trenutno največje naselje Šaleške doline — Šoštanj, leži ob robu premogovega sloja in je eksploatacijska meja že pomaknjena v korist mesta nekoliko nad premogovni sloj. Zazidalna prosta površina se je s tem skrčila na ozki pas med progo in hrib, ki predstavlja južno mejo doline.«** Ravno tako je naselje Pesje občutno prizadeto z eksploatacijsko mejo, saj je pretežni del naselja na premogu. Ker pa so na preostalem delu naselja (južno od železniške proge) še proste površine, je urbanistični program predvidel, da se te proste površine zazidajo.

V urbanističnem programu za mesto Velenje je bilo predvideno, da se to novo mesto razvije v mesto s 35.000 prebivalci, v Šoštanju pa se naj zazidajo samo še preostale površine, ki so izven premogovnega območja. V Pesju pa se naj zazidajo preostale površine v okviru obstoječega naselja južno od železniške proge.

Po predhodnih razpravah na zborih volivcev v Šoštanju, Velenju in ostalih naseljih, je na osnovi teh ugotovitev leta 1957 občina Šoštanj odobrila regionalni plan Šaleške doline in urbanistični program mesta Velenje s svojim vplivom na okolico.

Z odobritvijo temeljne urbanistične dokumentacije je bil dan tudi okvir nadaljnje izdelave in odobravanja preostale urbanistične dokumentacije (urbanistični programi, zazidalni načrti).

Zaradi dokončne rešitve eksploatacijske meje na območju mesta Šoštanj je bila sklicana januarja 1964. leta javna obravnava. Iz zapisnika s te obravnave je razvidno, da ni bilo ugovorov glede razširitve eksploatacijskega polja na območju mesta Šoštanj, ampak so bile dane samo pripombe glede odškodnin, gradnje novega jaška, gradnje nove elektrarne itd.

Republiški sekretariat za industrijo — rudarski organ — je izdal dne 21. februarja 1964 odločbo, s katero se je dovolila razširitev eksploatacijskega polja, med ostalim tudi na območju mesta Šoštanj. S to odločbo je bila določena nova meja eksploatacijskega polja, ki poteka nekoliko bolj proti jugu kakor prvotna meja. **Nova meja se odcepi od stare eksploatacijske meje pri križišču ceste Družmirje—Lokovica za železniško progo nato poteka v ravni liniji do kopališča v Šoštanju s tem, da prečka postajne tire pred postajnim skladiščem. Od kopališča poteka meja v ravni liniji severno od Pake do cestnega mostu preko Pake pri tovarni usnja Šoštanj. Od tu poteka eksploatacijska meja v ravni liniji preko objektov tovarne usnja do križišča cest pri kmetiji Pohrastnik in se tu priključi na staro eksploatacijsko mejo.**

Tako je možno graditi samo v okviru obstoječega dela mesta na levem bregu Pake, ki pa je precej strnjeno zazidano in so na razpolago le manjše površine.

Del prostih površin pa bo zavzela nova cesta Šoštanj—Velenje, ki je že v gradnji ter bo speljana skozi Šoštanj takole: od Glavnega trga po Levstikovi cesti do križišča, nato ob zgradbi Klančnik preko zgradbe prejšnjega lastnika Ravljen Staneta, južno ob samih objektih lesne volne in dalje ob levem bregu Pake do cestnega mostu preko Pake, ceste Družmirje—Lokovica in dalje proti Pesju oziroma Velenju. Pri preostalih prostih površinah je potrebno misliti še na gradnjo javnih objektov.

Lahko vidimo, da je v Šoštanju res zelo malo prostih površin za gradnjo in še te so v strnjenem delu mesta, na senčnem območju, ki je obdano z industrijo — skratka zelo neprimerno za gradnjo stanovanjskih hiš. Zato je tudi občinska skupščina Velenje lani sklenila, da naj se Šoštanj čimbolj komunalno uredi.

Povsem je razumljivo, da investitorji stanovanjskih zgradb gradijo v Velenju in delno v Pesju. To je tudi v skladu z odobreno urbanistično dokumentacijo, ki je bila tolmačena in sprejeta na zborih volivcev, svetu za urbanizem ter na skupščini občine ter potrjena od sekretariata izvršnega sveta za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve v Ljubljani.

Ker so prosta zemljišča v Šoštanju severno od Pake na premogovnem sloju, ne morejo dati po zakonu o rudarstvu in zakonu o urbanističnih projektih, gradbenih dovoljenj. Nesmotrno bi bilo zazidavati zemljišča, ki se bodo v perspektivi ugrezala zaradi jamskih del rudnika lignita Velenje.

Kako pa so občani seznanjeni kje poteka eksploatacijska meja?

Na zborih volivcev so obravnavali oba dolgoročna načrta. Bili pa so tudi posebni zbori volivcev v Velenju, Pesju, Šoštanju, Topolšici in Šmartnem ob Paki, na katerih so obravnavali urbanistične rešitve za območje naše občine. **Željeno pa bi bilo, da se volivci v večjem številu udeležujejo zborov volivcev, posebno takrat, kadar gre za probleme, ki zadevajo širok krog občanov.**

Kot sestavni del urbanističnih projektov je bila tudi nova premogovna meja, in sicer potok Paka.

Ko pa so na podlagi geoloških in drugih pokazateljev izdelali analize in projekte o sami eksploatacijski meji je bila lahko določena točna in končna meja.

Kasneje je bilo o sami meji več razprav. Omenimo naj le nekatere. Dne 26. novembra 1963 je bil v Velenju sestanek zastopnikov delovnih in družbeno političnih organizacij. Iz območja mesta Šoštanj so bili na sestanku le trije zastopniki.

Leta 1963 je bil javno razgrnjen regionalni plan Šaleške doline v katerem je vrisana eksploatacijska meja. Ta plan je še vedno nabit na vidnem mestu v prostorih bivšega občinskega ljudskega odbora Šoštanj — sedaj krajevni urad Šoštanj, in dostopen vsem občanom.

Februarja 1964 je bil sklican zbor volivcev v Šoštanju, na katerem se je razpravljalo o družbenem planu in proračunu. Iz postavljenih vprašanj je bilo jasno razvidno, da so bili volivci z eksloatacijsko mejo točno seznanjeni, izrazili pa so željo, da bi se naj v Šoštanju dovolila v večjem obsegu gradnja, kot pa to določajo urbanistični načrti.

Volivcem so ponovno obrazložili sam postopek, ki je pripeljal do končne meje in smotrnost načrtne gradnje v naši občini in gospodarjenja z naravnimi bogastvi.

Kritika nekaterih Šoštanjčanov, da merodajni še sedaj niso določili eksploatacijske meje je povsem neupravičena. Naš sestavek naj razjasni še tistim občanom perspektivni urbanistični razvoj doline, ki tega do sedaj niso utegnili zvedeti na številnih javnih razpravah. Tu smo tudi občani o tem razvoju soodločali.

OBISK V SOŠTANJSKI KNJIŽNICI

PREMALO MLADINSKEGA ČTIVA

RESNICI NA LJUBO MORAM ZAPISATI, DA SEM BIL PRIJETNO PRESENEČEN, KO SEM STOPIL V SKRBNO UREJEN PROSTOR LJUDSKE KNJIŽNICE SOŠTANJ. KNJIŽNICO SO PRESELILI V STAVBO BIVŠE OBČINE. ŽE SAMA UREJENOST DAJE VIDEZ, DA JE KNJIŽNICA UREJENA BOLJ Z LJUBEZNIJO KOT S POLNO MALHO DENARJA.

Na policah knjižnice v Šoštanju je zloženih preko 4.800 knjig. Največ je leposlovnih in mladinskih. Knjižnico redno obišče okoli 350 stalnih bralcev.

Vsi, ki hodijo v šoštanjsko ljudsko knjižnico, dobro poznajo marljivega knjižničarja **Rudolfa Laha,** ki je že petnajsto leto upravnik ljudske knjižnice in edini izprašani bibliotekar v naši dolini.

Hotel sem zvedeti, kaj meni tovariš Lah o bralcih šoštanjske knjižnice.

— S temi, ki prihajajo v knjižnico, sem zadovoljen. Ceniti znajo lepo čtivo in tudi čuvajo izposojene knjige. Zadovoljen nisem s tistimi Šoštanjčani, ki ne najdejo poti do naše knjižnice. In teh je po mojem mnenju — je rekel tovariš Lah — le preveč. Največ čitajo mladinci. Menim, da izide premalo mladinskega čtiva, zato moram poiskati mladini tudi druge primerne knjige.

Katerih bralcev je največ?

— Poleg mladincev je največ delavcev. Teh je kar 30 odstotkov. Uslužbencev je okoli 10 odstotkov in tudi gospodinj je približno enako število. Okus stalnih bralcev, ki jih že poznam več let, je vedno zahtevnejši. Začeli so pri pustolovskih zgodbah, zdaj pa že resno segajo po svetovnih in domačih klasikih.

In problemi?

— Odkar smo se preselili v nove prostore in jih tudi primerno opremili, je delo mnogo lažje. Toda s tem še nismo odstranili vseh težav. Premalo je denarja za nove knjige. Bralci pa želijo brati nove izdaje knjig. Po mojem mnenju bi morale delovne organizacije iz območja Šoštanja prispevati del finančnih sredstev, da bi lahko naša knjižnica nemoteno in bolje delala. Ponekod ležijo po policah in omarah lepe knjige, vendar jih nihče ne bere, ker niso dostopne. Zakaj ne bi te knjige dali v našo knjižnico? Milijon in pol starih dinarjev, kolikor smo jih lansko leto dobili od občinske skupščine, pa ne zadostuje vsem potrebam ljudske knjižnice v Šoštanju.

dopisujte V NAŠ LIST

PRVO - GOSPODARSKE NALOGE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prav reforma je za neke delovne organizacije na našem področju potrdila njihovo pravilno delo in uspešno usmeritev v racionalnost dela ter ekonomiziranje vseh elementov gospodarjenja. To je bilo predvsem možno pri rudniku lignita Velenje, TGO »Gorenje« in šoštanjski termoelektrarni, ker te delovne organizacije že dalj časa delajo po začrtanem programu, ki ne predvideva samo rast proizvodnje, temveč tudi celotno ekonomiko od prodaje do vzgoje kadrov in temu odgovarjajoče rasti realnih osebnih dohodkov. Pri tem je Jože Kovač omenil pozitivno dejstvo, da je takšen koncept razvoja pravzaprav izhajal od osnovne baze našega gospodarstva v Šaleški dolini, to je od premoga in kolektiva velenjskih rudarjev. Delovni kolektiv rudnika lignita se ni zaprl vase, ampak je z razvojem moderne proizvodnje razvijal tudi ostalo industrijo. Koncepti takšnega dela vedno bolj dobivajo realnejšo obliko. Moderna elektrarna, kateri bo verjetno sledila gradnja še večje, spreminja premog v ceneno električno energijo. Razvija se tovarna gospodinjske opreme, ki rešuje zaposlovanje žena in mladoletnikov, s tem pa tudi precejšnje število manjših kooperantov, ki delajo za to industrijo.

Sindikalne podružnice v naši občini so pri svojih mnogoterih aktivnostih vložile mnogo napora pri mobilizaciji vsega članstva za nadaljnji razvoj in krepitev materialne osnove gospodarstva, njegovih proizvodnih sil in racionalnosti, v želji, da bi na tej podlagi ustvarile pogoje za zboljšanje življenja in dela delovnega človeka. V tem delu in aktivnosti smo brez dvoma dosegli dragocene izkušnje — je povedal tovariš Kovač. Najvažnejše pri vsem tem pa je, da v naših delovnih kolektivih in tudi izven njih, vse bolj dozoreva zavest, da brez razvitega samoupravljanja in doslednega uvajanja delitve dohodka po delu in rezultatih dela, ni množične inicialive, ni željenega napredka v materialnih proizvodih in produktivnosti družbenega dela, kar pomeni, da tudi ni večjega življenjskega standarda. Zaradi tega vse bolj dozoreva misel, da ima samoupravljanje delovnih ljudi svojo ekonomsko logiko je potemtakem tudi ekonomsko nujno. Zadnji čas je v večini delovnih kolektivov spontano prišel do izraza zahtevek delavcev, da se pospeši razvoj samoupravljanja in temu adekvatna delitev. Tem procesom morajo dati sindikalne organizacije vso podporo.

Na to je predsednik občinskega sindikalnega sveta na občnem zboru dejal, da je treba politično akcijo usmeriti v ustvarjanje demokratične atmosfere v delovnih kolektivih. Vse prepogosto se v naših kolektivih ostane na oni demokratični formi, da ima vsak delavec možnost neposredno na zboru kolektiva ali posredno preko svoje družbeno politične organizacije in delavskega sveta izraziti mnenja in stališča. Pri tem pa po navadi tudi ostanemo. Kako se torej zaščititi od tega, da se pooblastila katera imajo vodilni ljudje v proizvodnem procesu ne spremenijo v oblast nad ljudmi, kako se naj delavski svet in kolektiv angažirata pri utrjevanju osnovne politike podjetja in kako naj vodstvo podjetja postane bolj odgovorno za uspehe in neuspehe poslovanja? Osnovni odnosi v kolektivu morajo biti postavljeni tako, da vsi delovni ljudje postavljajo okvire in cilje, načrte in zahteve v pogledu dohodka, strokovni vodilni kader pa mora v tem smislu izdelati materialne, tehnične, tehnološke, organizacijsko finančne in druge rešitve, kot tudi sredstva s katerimi se bodo ustvarjali skupni cilji, seveda pa morajo za svoje predloge nositi popolno odgovornost.

Za celotno poslovanje je treba zainteresirati vse člane kolektiva. Centralni delavski svet naj bo samo koordinator sklepov, katere sprejemajo in izpolnjujejo proizvajalci v delovnih enotah. Zato pa morajo najprej zaživeti ekonomske enote. Zavest samoupravljalca se ne razvija s tem, da delavcu samo govorimo kaj in kako naj dela organ upravljanja, ampak da se ustvarijo pogoji, kjer lahko delavec enakopravno sodeluje pri sprejemanju sklepov. Zato morajo imeti v ekonomskih enotah možnost delitve celotnega dohodka, sredstev za razširjeno reprodukcijo, štipendije, gradnjo stanovanj in drugo. Vse to so sredstva, katera so ustvarili neposredni proizvajalci v ekonomskih enotah in ki imajo tudi zvezo z osebnimi dohodki.

Če so pravilno organizirane ekonomske enote, se izboljša tudi obveščanje članov kolektiva. Zavedati se moramo — je dejal Jože Kovač — da obveščanje ne sme biti odvisno od volje posameznika ali slučajnih dejavnikov. Ugotavljamo, da je ravno pri centralistično urejenih podjetjih informiranje pomanjkljivo. Tu pride pogosto do izraza enostransko obveščanje. Neposredne proizvajalce obvestijo samo o pozitivni strani poslovanja, negativno pa jim prikrijejo. Sindikati se morajo dosledno zavzeti, da bo v kolektivih izdelan stalen sistem obveščanja, ki bo po javni razpravi našel tudi ustrezno mesto v statutu delovne organizacije.

V svojem referatu je Jože Kovač podrobno govoril o sistemu nagrajevanja v podjetjih in ostalih službah o katerem so precej razpravljali sindikati. Pri tem je naštel pozitivne in negativne strani tega sistema ter stališča za katera se zavzemajo sindikati velenjske občine. Zlasti je govoril o nagrajevanju strokovnjakov in drugih vodilnih ljudi. Ob raznih pogovorih o nagrajevanju s strokovnjaki — je dejal predsednik občinskega sindikalnega sveta — smo vedno prišli do zaključka, da ni objektivnih meril, da pa vlada za takšen stimulativni sistem veliko zanimanje. Seveda nekega splošnega recepta ne moremo predpisati, verjetno tudi ne bi bil sprejemljiv, če ga ne bodo izdelali strokovnjaki sami. Zato je rekel, da obstojajo vsi pogoji, in delavci to tudi posebej pričakujejo, da bodo čimprej strokovnjaki nagrajeni po vloženem delu.

V mnogih podjetjih si gospodarjenje predstavljajo sila enostavno. Boljše gospodarske uspehe vidijo predvsem v večji delovni disciplini, zmanjšanju stroškov za nepotrebna popravila, zmanjšanja izdatkov za reprezentanco, reklamo, opremo pisarn itd. Ko pogledamo naprej kaj smatrajo na primer pod disciplino delavcev, vidimo da gre za zamujanje, privatne razgovore med delom, nepotrebne samovoljne odnose, iskanju orodja ali materiala na delu, zaradi lastnega nereda, predčasnega prenehanja dela in drugo. Napak bi bilo, če vse to ne bi dosledno odpravljali. Vendar pa je vse skupaj le majhen del v primerjavi s tistim časom, ki ga delavci izgube zaradi organizacije dela. Če pa hočemo organizacijo dela strokovno organizirati, potem so nujno potrebni dobro usposobljeni strokovni kadri. Povsem zmotno je mišljenje tistih kolektivov, zlasti pa njihovih vodilnih ljudi, ki menijo, da bodo lahko še naprej uspešno proizvajali brez strokovnega kadra. Dovolj jasen primer takknega zmotnega mnenja v praksi je v »Galanteriji«. Nabavili so moderne stroje, ki naj bi zagotovili večjo rentabilnost proizvodnje, lažje pogoje dela in večji dohodek. Ker pa strokovni kader ni bil sposoben organizirati nov način dela, so moderni stroji porabili še tisti dohodek, ki so ga ustvarili poprej s klasično proizvodnjo.

PREDSEDNIK OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA VELENJE TOVARIŠ JOŽE KOVAČ

Ko je predsednik občinskega sindikalnega sveta na občnem zboru govoril o metodah dela sindikalnih organizacij, je pri tem poudaril, da se bodo morale sindikalne podružnice bolj zavedati, da so sindikati samostojna organizacija in da lahko pri raznih vprašanjih oblikujejo svoja stališča. Posebno pri zaščiti delavca pri delu, izboljšanju stanovanjskih in socialnih razmer, izvajanju zakona o delovnih razmerjih, delitvi osebnih dohodkov, morajo podružnice prisluhniti željam delavcev in zastopati lastna stališča. Praksa iz nekaterih delovnih organizacij tudi kaže, da se določeno število sindikalnih podružnic zelo lahko pomiri z raznimi nepravilnostmi, da niso dovolj politično občutljive in borbene proti nesocialističnim in nečloveškim postopkom ter potiskajo v ozadje skrb za delovnega človeka, ne skrbijo dovolj za zaščito njegovih materialnih, moralnih in zakonskih pravic.

Jože Kovač je zaključil svoj referat: »Človek naj bo izhodiščna točka pri našem delu. Vse, kar ustvarjamo, je za človeka.«

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS

Konference osnovnih organizacij

21. januarja 1966 so člani občinskega komiteja ZKS obravnavali poročilo o letnih konferencah osnovnih organizacij ZKS.

Poročilo je podal predsednik organizacijsko-kadrovske komisije pri občinskem komiteju tovariš Franc Vrtačnik.

Nekaj ugotovitev iz poročila:

V občini je 1.163 članov ZKS, ki so vključeni v:
4 vaške osnovne organizacije;
3 terenske osnovne organizacije;
45 v delovnih organizacijah.

Lansko leto so sprejeli v Zvezo komunistov 65 občanov. Med letom so naredili tudi nekatere organizacijske spremembe in sicer:

- v RSC so zaradi boljšega dela ustanovili komite ZKS in štiri osnovne organizacije, jama I, jama II, delavnice in uprava;
- v trgovskem podjetju »Bazen« so ustanovili osnovno organizacijo;
- pri RLV so ustanovili osnovno organizacijo mehanizacija II;
- zaradi zmanjšanja članstva pa so razformirali osnovno organizacijo v »Mizarstvu« Velenje in v Šentilju.

Redne letne konference osnovnih organizacij so bile v mesecu decembru 1965. Povprečna udeležba članstva na konferencah je bila preko 85 %. Od 53 sekretarjev je bilo na konferencah izmenjano 30 sekretarjev.

Najsplošnejša ocena letnih konferenc je predvsem v tem, da so bile konference — z redkimi izjemami — kvalitetno na višji ravni.

Komunisti so se obrnili k svojim problemom, iskali vzroke za eventualne nerešene probleme in skušali do njih zavzeti pravilna stališča. Člani so bili v razpravah zelo kritični, ne samo do svojega dela in dela v organizaciji, temveč tudi do dela občinskega komiteja in ostalih vodstev ZKS. Članstvo želi biti objektivno informirano o vseh problemih delovne organizacije, komune in še širše. Reformo pojasnjujejo nekateri bolj kot reformo v ekonomskem smislu, ne pa, da pomeni ta spremembo naše miselnosti, dela in življenja. Članstvo je v razpravah izrazilo poudarjeno odgovornost vseh za nadaljnji razvoj in pa veliko zanimanje ter zaskrbljenost za koncept razvoja komune.

V vaških organizacijah so prevladovali krajevni problemi — šole, ceste — in so bili kritični do dela komunalno obrtnega centra.

V terenskih organizacijah pa so razpravljali o delu komunistov v raznih organizacijah, društvih in krajevnih skupnostih — posebej v Velenju pa problem mladinskega prestopništva.

V delovnih organizacijah in zavodih so razpravljali o delitvi dohodka, samoupravljanju in decentralizaciji ter notranjih prizadevanjih za uvajanje reforme.

Poudariti moramo, da so se posebej potrudili komunisti prosvetni delavci, ki so zelo kritično in objektivno analizirali svoje dosedanje delo in ugotovili kaj morajo storiti, da bodo izboljšali kvaliteto pouka ter celotno vzgojo našega mladega rodu.

Prihodnji mesec bodo komunisti v RLV, elektrarni in RŠC imeli svoje delovne konference, kot dogovor za nadaljnje uspešno delo komunistov v občini.

NA OBČNEM ZBORU SO BILI IZVOLJENI V OBČINSKI SINDIKALNI SVET: Peter Besal, TP »Bazen« Velenje, **Ivo Blekač**, KZSZ Velenje, **Rudi Delopst**, rudnik lignita Velenje, **Leopold Dvoršak**, termoelektrarna Šoštanj, **Majda Finkšt**, GP »Sloga« Šoštanj, **Ivan Globačnik**, tovarna usnja Šoštanj, **Vida Gradišar**, zdravstveni dom Velenje, **Ignac Hanžek**, »Oljka« Šmartno ob Paki, **Tomo Hudoletnik**, občinski odbor RK Velenje, **Emil Hudomal**, rudnik lignita Velenje, **Teodor Jelen**, rudnik lignita Velenje, **Marjan Komar**, »Zarja« Šoštanj, **Jože Kovač**, občinski sindikalni svet Velenje, **Emil Koželj**, rudnik lignita Velenje, **Roza Kugonič**, osnovna šola Gustava Šiliha Velenje, **Stefka Kugonič**, TGO »Gorenje« Velenje, **Jože Lempl**, kmetijska zadruga Velenje, **Franc Lenart**, rudnik lignita Velenje, **Lojze Napotnik**, TGO »Gorenje« Velenje, **Ivan Novak**, Chrom-metal Velenje, **Ema Polutnik**, bolnica za pljučne bolezni Topolšica, **Martin Primožič**, LIK Šoštanj, **Jure Prpič**, SGP »Vegrad« Velenje, **Janez Raviljen**, TGO »Gorenje« Velenje, **Stane Šlutej**, »Galanterija« Šoštanj, **Milan Štimac**, bolnica Topolšica, **Janez Šuštaršič**, RSC Velenje, **Ferdo Tamše**, osnovna šola Miha Pintar — Toledo Velenje.

NADZORNI ODBOR: Branko Šumer, TGO »Gorenje« Velenje, **Bruno Trebičnik**, rudnik lignita Velenje, **Vinko Zabret**, občinska skupščina Velenje.

MILIČNIK IN SLIKAR

Ob razstavi Vlada Parežnika v Šoštanju

Morda malce nenavadno vendar je res. Uslužbenec tajništva za notranje zadeve na postaji ljudske milice v Mozirju ni samo miličnik, ampak v prostem času tudi slikar. Dandanes se ljudje v prostem času ukvarjajo z različnimi dejavnostmi, kjer pride do izraza notranje hotenje, ki ga večina v življenju ni mogla uresničiti, zaradi različnih vzrokov. Toda takšna zavzetost in veselje še posebej pa vztrajnost, ki jo je pri svojih delih na razstavi v Šoštanju pokazal Vlado Parežnik kot risar, ne najdemo zlepa pri marsikaterem amaterju. Tovariš Vlado je resnični ljubitelj, ki za svoje delo žrtvuje veliko, če že ne kar ves prosti čas, ki mu še ostane po opravljenih službenih dolžnostih. Sicer je znano, da so pri nas v mnogih garnizonih tudi likovni krožki, kjer se pripadniki JLA ukvarjajo z likovnostjo, bodisi s slikanjem ali modeliranjem. To dokazujejo tudi mnoge likovne razstave, ki jih prirejajo po večjih mestnih središčih v domovih ali klubih JLA. Tako umetniška dejavnost brez dvoma zelo ugodno vpliva na razpoloženje človeka, saj plemeniti in bogati njegove notranje duševne kvalitete. Da se z vztrajnim delom in dosledno predanostjo lahko doseže mnogo več kakor bi marsikdo pričakoval od povprečnega ljubitelja, je lep primer francoskega carinika Henrija Rousseaua (1844 — 1910), ki je postal svetovno znan slikar — naivec.

Vlado Parežnik je še mlad in osamljen, pa kljub temu že dovolj verziran v svoji črno beli risarski tehniki, da smo iz njegovih številnih perorisb lahko izbrali 28 najboljših del, ki so razstavljena v Šoštanju. To sicer ni njegov prvi nastop pred širšo likovno javnostjo, je pa brez dvoma korak naprej. Do sedaj je v skromnejšem obsegu samostojno razstavljal v delavskem klubu v Velenju in pa na skupinski razstavi mladih v Slovenj Gradcu. Šoštanjska razstava je za Parežnika nedvomno nekakšna preokretnica, saj je na njej prikazal nekaj res uspelih kompozicij na večjih formatih, za kar zasluži vse priznanje. Seveda ne gre o vseh razstavljenih delih govoriti le v superlativih, saj je še mnogo del, ki oblikovno niso še dovolj prečiščena. Izrazni svet Parežnikovih del je iz nenavadne grozljive fantastike. Morda je tej tematiki botrovala neposredna bližina Joža Horvata — Jakija po kateri je nehote posegel tudi Parežnik. Od kod taka, v bistvu sicer skromna, a vendarle interesantna figuralika, ki človeka pritegne, da sledi in občuduje različne izpeljanke Parežnikove fantazije. Vsekakor sodijo med boljša dela tiste risbe, ki so vsebinsko bolj razgibane in tehnično enotnejše izdelane. Koliko truda in vztrajnega dela zahteva takšna, skorajda filigransko izpeljana perorisba si skorajda težko predstavljamo. Zato zasluži sedanje delo Vlada Parežnika vso pohvalo, z iskreno željo, da bi še nadalje z zavzetostjo sledil svojemu umetniškemu hotenju.

V. K.

Na sliki: Vlado Parežnik ob razstavljenih perorisbah v Napotnikovi galeriji.

ZAPISKI S PROBLEMSKE KONFERENCE SZDL V ŠOŠTANJU

Zakaj nezainteresiranost?

Naziv letne konference »problemska« bi se skorajda lahko spremenil v problematično, kajti konferenca se je začela s pol urno zamudo, kljub pičli udeležbi. Po izvolitvi organov konference je prečital svoje poročilo predsednik KO SZDL Šoštanj tovariš Ciril Pilih.

Dokaj objektivno je razčlenil delovanje SZDL na področju mesta Šoštanja. Že dejstvo, da nekateri izvoljeni odborniki niso dovolj ali pa sploh niso nič storili v času svoje mandatne dobe daje slutiti, da je bil predsednik kljub najboljši volji večkrat pri svojem delu precej osamljen. Iz poročila je bilo razvidno veliko prizadevanje SZDL, da se je v Šoštanju vendarle zgradil prepotrebni kopalni bazen, ki ga Šoštanjčani, kakor tudi številni Velenjčani, v sezoni skorajda povsem napolnijo. Po dveh letih je bil končno adaptiran tudi dom TVD »Partizan«, ki je v telesno vzgojnem smislu, poleg bazena, velika pridobitev za rekreacijo in fizično kulturo tako odraslih kakor tudi za šolsko mladino. Sedaj je lepa, velika in odlično opremljena telovadnica, ki je ogrevana s centralno kurjavo, skoraj vedno polna mladih telovadcev, bodisi podnevi, ko jo koristita obe osnovni šoli, bodisi zvečer, ko je na razpolago društvenim telovadcem, ki si pod vodstvom strokovnih voditeljev krepijo mišice in telo.

Pozitivno je bilo tudi to, da so spričo vse večjega prometa motornih vozil prestavili avtobusno postajo z Glavnega trga na Koroško cesto, parkirišče pa na prostor za bivšim kinom »Kajuh«. Škoda le, da merodajni še vedno niso storili nič, da bi usposobili del skladiščnega prostora v čakalnico, kar bi bilo izvedljivo z manjšimi stroški. Direktor trgovskega podjetja »Zarja« Janko Škornšek je v razpravi dejal, da je podjetje »Zarja« pripravljeno odstopiti prostor, seveda pa bi moral nekdo poskrbeti, da se zadeva uredi.

Iz poročila je bilo razvidno, da primanjkuje finančnih sredstev za adaptacijo oziroma dograditev I. osnovne šole za kar naj bi prispeval pomoč kolektiv termoelektrarne Šoštanj.

V nadaljevanju je bila izražena prizadevnost s katero so se Šoštanjčani lotili očiščevalne akcije in obnove številnih fasad s čimer so dostojno proslavili 8. oktober — občinski praznik. Žal pa štab, ki naj bi vodil ta dela, le ni povsem izvršil svoje naloge, saj so nekatere stvari ostale rešene le na pol, kar se često dogaja pri številnih akcijah, ki so po navadi bolj kampanjske. Nekako tako je tudi s šoštanjsko kanalizacijo, asfaltiranjem nekaterih cest in še marsikaj drugega kar je v svojem poročilu nakazal tovariš Pilih. Dejal je, da je za ureditev kanalizacije na desnem bregu Šoštanja v letu 1965 prispeval kolektiv elektrarne Šoštanj precejšnjo vsoto, ki pa še vedno ne pokriva vseh izdatkov in potreb. Seveda pa je predvideno, da se z deli nadaljuje tudi na levem bregu, ki je pravzaprav še bolj zanemarjen glede kanalizacije in neurejenih cest kot sta na primer Aškerčeva, Levstikova in Cesta talcev. Za »Galanterijo« je že več let kup granitnih kock, ki čakajo na tlakovanje klanca od Glavnega trga do »Galanterije«. Ob zaključku svojega poročila je tovariš predsednik izrazil zaskrbljenost spričo nekaterih trenutnih težav s katerimi se borita kolektiva tovarne usnja in »Galanterija« Šoštanj.

Po poročilu tovariša Piliha se je razvila nenavadno živahna razprava v kateri so sodelovali prisotni člani SZDL. Kritizirali so slabo udeležbo na konferenci kakor tudi obveščanje, saj so nekateri dobili vabilo povsem slučajno, bodisi v trgovini ali pa mimogrede na cesti. Tovariš predsednik je dejal, da so nekateri odborniki prinesli vabila nazaj, češ da jih ne bodo razdeljevali. Seveda to niti ni dolžnost odbornikov saj imamo že danes druge možnosti obveščanja, bodisi, da bi vabila razdelili šolski mladini in nazadnje sta tu še radio in predvsem lokalni tisk. Tako obvestilo o konferenci je bilo sicer že davno objavljeno v »Saleškem rudarju«, vendar le-ta ni bila v navedenem času. Sicer pa se konference niso udeležili samo številni odborniki, ampak menda samo predsednik in tajnik. Vsekakor bi bilo zelo zanimivo zvedeti od kod takšna nezainteresiranost, saj se vendar na takšnem zboru lahko pogovorimo marsikaj koristnega. Na konferenci ni bilo niti predstavnikov krajevne skupnosti in še mnogih drugih, ki bi lahko odgovarjali na vprašanja občanov.

Bilo je slišati kritiko vsled pomanjkljive kanalizacije ob železniški progi, ki ob deževju ne more požirati velike količine vode in zato preplavlja kleti. Povsem upravičeno so nekateri kritizirali izvajalce cestne kanalizacije, ki je po mnenju občanov premalo kontrolirana, tako, da gre marsikaj v veliko družbeno škodo. Kljub temu, da je odgovor izzvenel tako, kot da je to stvar investitorja in pogodbe je vendarle prav, da ljudje, ki so veliko prispevali z udarniškim delom tudi povedo svoje mnenje še posebno pa tedaj, če se dela škoda. Nekdo je predlagal, da naj krajevna skupnost poskrbi za paznika, ki bi razne malopridneže prijavil sodniku za prekrške. Žal so prisotni ugotavljali in nakazovali škodo, ki jo delajo predvsem objestneži, tako na novem kopališču kakor tudi na košarkarskem igrišču. Taki objekti so naš skupni družbeni standard in zato smo jih dolžni tudi čuvati. Vse malopridneže, ki uničujejo nasade, ograje ali naprave pa je treba strogo kaznovati saj se sicer utegne taka objestnost zelo razpasti na škodo naše družbene lastnine.

Povsem umestna je bila tudi pripomba, kako bo z vodovodom. Znano je, da že sedaj kljub novim priključkom v nekaterih predelih čestokrat ni vode, oziroma jo večkrat ob določenih urah zapirajo kar nikakor ni prijetno še posebno za gospodinje ne. Predlagali so tudi, da bi bila pošta odprta od 7. do 13. ure in od 16. do 18. ure. Ker so mnogi dopoldne v službi se seveda nabere vsak dan precej ljudi s paketi in pošto že pred 17. uro pred pošto. Ker odpelje poštni avtomobil že ob 17,30 je seveda pol ure sila kratek čas, tako za stranke kakor tudi za uslužbence. Zato so menili naj bi pošta poslovala spet po starem. Res, da so delovni čas spremenili zaradi delovnih organizacij, ki prinašajo pošto do 14. ure, toda ta pošta se vsled tega, ker je prinešena tik pred 14. uro obravnava šele v popoldanskem času, to je spet v tiste pol ure. Sicer pa je od 13. do 14. ure pošta skoraj vedno prazna. Delovne organizacije, ki prinašajo pošto pred 14. uro, pa bi jo lahko oddale le enemu dežurnemu uslužbencu. Tako bi bilo prihranjeno mnogo jeze strank, ki se od 17. ure do 17,30 drenjajo pred posameznimi okenci.

Predstavnik kolektiva termoelektrarne Šoštanj se je zanimal za gradbene lokacije oziroma kje poteka rudniška eksplotacijska meja. Znano je, da se za šoštanjsko področje težko dobi lokacija oziroma gradbeno dovoljenje. Znano pa je tudi, da gradbene parcele še obstojajo. Bilo je postavljeno vprašanje zakaj rudnik oziroma občina zavlačujeta s takšnimi dovoljenji. Isto vprašanje je bilo postavljeno tudi v zvezi s kmetijskimi površinami, ki jih brez perspektivnega programa ne gre obdelovati. Toda odgovora, ki so ga zaprosili s pismeno vlogo ni. Bila je izražena bojazen, da se vsi strokovnjaki iz elektrarniškega pogona preselijo v Velenje od koder jih je v slučaju nenadne okvare težje ali pa sploh nemogoče poklicati v službo kakor pa iz Šoštanja.

Navzoči so negodovali tudi glede železne konstrukcije, ki še vedno rjavi v bližini železniške postaje. Kljub temu, da je last nekega inštituta iz Ljubljane bi jo že zaradi večkratne kritike v časopisih kazalo podreti, saj so železni deli že povsem zarjaveli in so kvečjemu še za staro železje. Upajmo, da bo slednja kritika le zalegla in da bo tudi občinska skupščina v tej zvezi naredila potrebne ukrepe — sicer pa nam železa itak primanjkuje in ga moramo uvažati.

Ob zaključku je podpredsednik občinske skupščine Velenje tovariš Peter Krapež odgovoril na nekatera vprašanja. V zvezi z eksploatacijsko mejo je dejal, da ni povsem seznanjen z zadnjimi korekturami, da pa bi bilo prav, če bi se stvari končno le uredile. Glede adaptacije oziroma dograditve I. osnovne šole v Šoštanju, pa je dejal, da je bila prvotno zamišljena v dveh etapah. Ker pa je izvajalec gradbenih del izjavil, da bi se tak način gradnje precej podražil je bilo izraženo mnenje, da se dela ne prekinejo. Zaradi tega je povsem logično nastalo vprašanje dodatnih finančnih sredstev, kar bi sicer prišlo v upoštev šele kasneje.

Vsi ti številni predlogi in razprave posameznikov dajo slutiti, da so zbori zelo potrebni. Vsega res ni mogoče uresničiti, je pa prav, da se sestanemo in izmenjamo mišljenja. Morda bi kazalo uvesti tribuno občanov, vendar ne le enkrat na leto. Posamezne predloge pa bi morali tehtno premisliti in na prihodnjem zboru nanje pripraviti odgovor, sicer bodo občani mnenja, da je itak vse skupaj le prazno besedičenje. V bodoče pa bi bilo prav, če bi za tak sestanek izobesili tudi lepake — seveda pravočasno — poslužili pa bi se tudi radia in tiska.

V. K.

RAZGLAS

Po 6. točki navodila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ št. 93/49) objavlja oddelek za notranje zadeve Skupščine Velenje, da so bili na območju občine Velenje najdeni spodaj navedeni predmeti:

- **ženska usnjena denarnica**
- **moško kolo znamke »Lux«**
- **moško kolo znamke »Lux«**
- **moško kolo — neznane znamke**
- **žensko kolo znamke »Pretis«**
- **moško kolo znamke »MIFA«**
- **žensko kolo znamke »Rog«**
- **moško kolo znamke »Rog«**

Prosimo lastnike izgubljenih predmetov, da jih prevzamejo pri oddelku za notranje zadeve Skupščine občine Velenje v roku enega leta po objavi tega razglasa. Po tem roku bodo najdeni predmeti postali last družbenega premoženja.

Iz pisarne oddelka za notranje zadeve SO Velenje

Zdravstveno zavarovanje v novi komunalni skupnosti

Že od leta 1962 se zdravstveno zavarovanje delavcev izvaja po načelih samoupravljanja, vzajemnosti in solidarnosti v okviru komunalnih skupnosti za socialno zavarovanje. Samoupravo v imenu zavarovancev izvršujejo posebne skupščine komunalnih skupnosti ter njeni organi. Teh komunalnih skupnosti je bilo doslej v naši republiki nad 20, med drugim tudi v Velenju za območje naše občine.

Republiški zakon, ki je bil izdan ob koncu lanskega leta pa je pogoje za ustanavljanje komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev zaostril, saj je določil, da je mogoče komunalno skupnost ustanoviti le takrat, če je zagotovljeno, da zavarovane osebe z območja predvidene skupnosti lahko uveljavijo pretežni del zdravstvenega varstva na območju, za katerega je ustanovljena komunalna skupnost in da je to območje tudi ekonomsko in rizično dovolj močna celota.

Po zakonu se šteje, da je zagotovljeno uveljavljanje pretežnega dela zdravstvenega varstva, kadar na območju komunalne skupnosti dela poleg zavoda za zdravstveno varstvo in enega ali več zdravstvenih domov tudi splošna bolnica, ki ima oddelke vsaj za interno medicino, kirurgijo, ginekologijo in porodništvo ter za otroške bolezni. Ekonomski in rizični pogoji za ustanovitev komunalne skupnosti pa so izpolnjeni, če na območju komunalne skupnosti prebiva vsaj 30.000 aktivnih zavarovancev in upokojencev in če zagarantirajo kritje stroškov zdravstvenega varstva tako, da se najmanj 90 % teh stroškov krije z rednimi prispevki, ki se plačujejo za zdravstveno zavarovanje. Ti dokaj ostri pogoji imajo namen znatno znižati število komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja, tako da bi bilo v bodoče le kakšnih 8 komunalnih skupnosti za socialno zavarovanje. Pogojev za nadaljnje delo ne izpolnjuje tudi komunalna skupnost socialnega zavarovanja v Velenju in je bila zaradi tega ta skupnost po odloku občinske skupščine z dne 31. 12. 1965 ukinjena.

Člani sedanje skupščine komunalne skupnosti in odborniki občinske skupščine so sprejeli v soglasju z občinskimi skupščinami Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem ter Slovenj Gradec akt o ustanovitvi nove skupne komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Ravne na Koroškem, kamor bo vključeno območje naše občine. Za takšno odločitev so se člani obeh samoupravnih organov odločili predvsem iz ekonomskih razlogov. Na območju občin, ki ustanavljajo skupno skupnost je gospodarstvo dokaj razvito. Povprečni nivo osebnih dohodkov delavcev je razmeroma visok in bo zaradi tega možno vsa potrebna sredstva za zdravstveno zavarovanje zbrati z nižjimi stopnjami prispevka za zdravstveno zavarovanje kot pa bi morale biti takrat, če bi bilo območje naše občine priključeno komunalni skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Celju, kjer so povprečni osebni dohodki razmeroma nizki. Na območju nove skupnosti živi 31.244 aktivnih zavarovancev ter 7.166 osebnih in invalidskih upokojencev, ki imajo skupno 43.134 svojih družinskih članov, ki imajo pravico do zdravstvenega varstva. Predvideva se, da bo prihodnje leto po sedaj veljavnih predpisih nova komunalna skupnost imela 4,220 milijonov starih dinarjev dohodkov ter 3,857 milijonov starih dinarjev izdatkov ter da bo znašal presežek dohodkov nad izdatki 363 milijonov starih dinarjev. Ta presežek pa najbrž ne bo ustvarjen, ker je bila naknadno stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje delavcev po predpisu Zvezne skupščine znižana od 8 na 7,5 %, istočasno pa zvišana stopnja prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Na območju nove komunalne skupnosti delajo tudi vsi zdravstveni zavodi, ki naj omogočajo uveljavljanje pretežnega dela zdravstvenega varstva zavarovancev. Poleg zdravstvenega zavoda je na območju nove skupnosti splošna bolnica v Slovenj Gradcu s 4 oddelki, bolnica za pljučne bolezni v Topolšici, 4 zdravstveni domovi, 6 lekarn, ter 3 reševalne postaje, ki lahko nudijo učinkovito zdravstveno varstvo večini zavarovancev na tem območju.

Zdravstveno zavarovanje delavcev v novi komunalni skupnosti se je začelo izvajati s 1. 1. 1966. Občinske skupščine so se sporazumele, da mora biti komunalna skupnost organizirana tako, da se bo lahko samouprava zavarovancev izvajala čimbolj neposredno. Do izvolitve nove skupščine bodo začasno skupščino sestavljali člani dosedanjih skupščin Velenje in Ravne na Koroškem. V vsaki občini bo ustanovljen svet zavarovancev za izvrševanje določenih samoupravnih pravic iz zdravstvenega zavarovanja. Stopnje osnovnih, dodatnih in izrednih prispevkov za zdravstveno zavarovanje bo morala skupščina komunalne skupnosti predpisati v soglasju z vsako občinsko skupščino — soustanoviteljico sproti, ki bodo tudi sicer opravljale družbeno nadzorstvo nad uporabo sredstev sklada zdravstvenega zavarovanja, obravnavale politiko skupščine komunalne skupnosti in podobno.

Računa se, da bo komunalna skupnost za opravljanje strokovnih nalog zaupala sedanjemu zavodu za socialno zavarovanje v Ravnah na Koroškem, ki bo prevzel tudi sedanjo podružnico v Velenju. Ta podružnica bo opravljala za naše zavarovance vse zadeve iz pristojnosti zavodov tako, da ne bo potrebno uveljavljati nobenih pravic na sedežu zavoda.

Za območje omenjenih občin se bo verjetno ustanovila tudi komunalna skupnost socialnega zavarovanja kmetov, ki bo lahko ravno tako uspešno poslovala kot novoustanovljena skupnost socialnega zavarovanja delavcev.

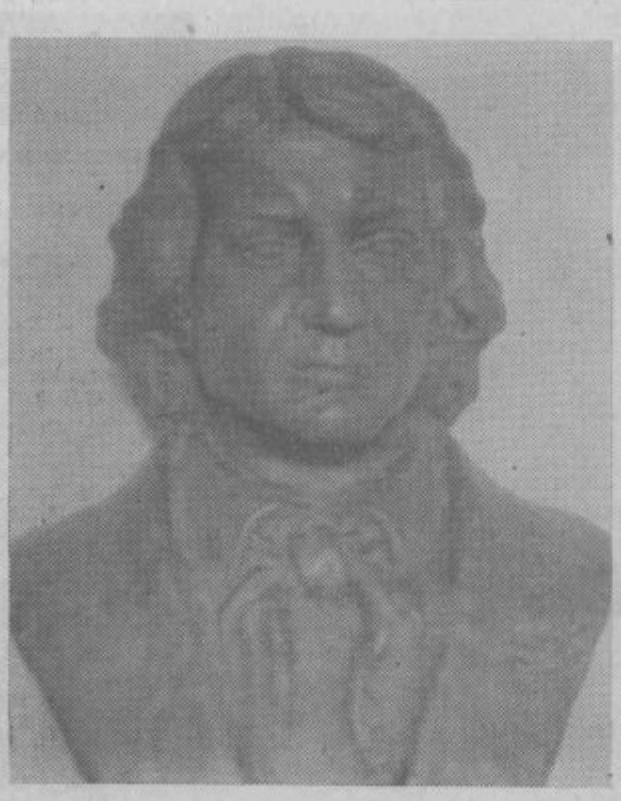

8. februar slovenski kulturni praznik

Slava PREŠERNU!

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan;
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Čez nekaj dni bomo tudi v naši občini počastili obletnico smrti Frančeta Prešerna z akademijami in proslavami po šolah in kulturnih ustanovah, saj je 8. februar dan Prešernove smrti. Ob tej priliki objavljamo vrstice, ki jih je ob Prešernovi smrti zapisal kronist tedanjega časa.

Bil je nenavaden človek; njegova sodba je bila vedno prava, njegova beseda vedno modra. Bil je tudi šaljiv, dovtipen in zbadljiv, kar nam dokazujejo nekatere njegove pesmi.

V Kranju je zapel Prešeren svojo zadnjo pesem. Leta 1847 je zbral svoje pesmi. Za novo leto 1848 pa je podal svojim rojakom knjižico nesmrtnih svojih »Poezij«. Natisniti je dal 1200 knjižic. Do svoje smrti je prodal 350 izvodov, 100 jih je pa razdelil med prijatelje in znance. Velika večina je bila tistih, ki niso poznali vrednosti in bogastva teh »Poezij«. Danes vemo, da se dvigajo te pesmi na našem knjižnem polju kot velikanska zgradba, ki je nerazrušen dokaz moči, globine in bogastva Prešernove pesniške sile. Veličina teh pesmi ostane do konca dni! Pravimo: oné so v vsakem pogledu popolne, one so klasične in zatorej je Prešern naš klasik.

Leta 1848 je izšel peti zvezek »Kranjske čebelice«. V njih je objavil Prešern tiste svoje pesmi, ki so mu jih prepovedali objaviti leto prej. S »Kranjsko čebelico« je torej Prešern začel in končal svoje pesniško delovanje.

Nemirno in nestalno življenje je ubilo njegove telesne moči. V Ljubljano je prišel poslednjikrat leta 1848, meseca septembra. Bil je potrt in tako izpremenjen, da so ga komaj spoznali.

ANTON INGOLIČ

Črni labirinti

ROMAN V NADALJEVANJIH

28

In potem kuha. Kuha za dva. Prve čase jo je prijetno vznemirjala vsaj misel, da bo čez nekaj mesecev drugače: že navsezgodaj bo morala vzeti na prsa malega Klepa ali pa malo Klepko, pozneje bo morala otroku kuhati lahke jedi, še pozneje bo enega imela na prsih, a drugi bo že sitnaril za kruh, mleko, kavo, potico. In če bo tako, kakor ji je včasih govoril Klep, potem bo čez nekaj let imela dela in skrbi čez glavo. Toda otrok ni bilo, niti znamenja, da bo kateri prišel. Minili so meseci in meseci varljivega in mučnega čakanja, dokler ji zdravnik ni povedal, da je vse zaman. V razočaranje, ki sta ga skrbno skrivala drug pred drugim, se je tihotapila Klepova bolezen. Kakor ni spoznanje, da Ančka ne bo nikoli zanosila in rodila, razdejalo njunega skupnega življenja, tako ga tudi ni spoznanje, da je Klepova bolezen neozdravljiva. Vendar je vse odločneje in brezobzirneje segala v njuno življenje. Klep je iskal pozabljenja v pijači, Ančka je zahajala po soseščini na obiske ali samevala doma. Toda še huje je bilo ponoči. Čedalje redkeje je Klep prihajal k njej, in še tedaj ko je prišel, je ni mogel popolnoma zadovoljiti. Kolikokrat je Klep na svoji postelji spokojno spal, Ančka pa je razgreta strmela v strop in prisluškovala moškim korakom, ki so se bližali njenemu oknu in se spet oddaljili, ne da bi za trenutek obstali. Pred nekaj meseci je srečala Jozefa. Odtlej so ji dnevi doma še daljši, noči še bolj puste. In v srcu jo je stiskalo od vročih želja in neznane groze. Do včeraj. Toda že na poti iz Carbeauxa jo je spet začelo grabiti za srce. In kakšna je bila snočnja noč! In ali se današnji dan ne vleče še počasneje, kot so se zadnji dnevi?

Pretesno ji je postalo v kuhinji. Odhitela je na ulico. Že osmič ali desetič temnosivo, zrak vlažen, nasičen s sajami, brilo je hladno, neprijetno. Na ulici ni bilo nikogar. Kje sta Marjetina otroka? Gotovo ju Marjeta ne pusti iz tople kuhinje. In sosedovi onstran veže? Popoldne se včasih sporečejo, stari potegne s snaho, stara s sinom, otročiček pa veka na vsa usta. Čeprav ne razume niti besedice. Romuni so ali kaj, vendar vsakokrat, ko zasliši z one strani glasove obstane in prisluhne, potem se vznemirja, da prav zdaj tej, zdaj oni strani, in ko se pobotajo in se vsevprek poljubljajo, se tudi ona zadovoljna smeje. Ampak zadnje čase niti tega ni, ker ima stari dopoldanski šiht, sin pa popoldanske-

29

ga. Zlovoljna se je vrnila v kuhinjo. Česa naj se loti? Nista dve Klepovi srajci raztrgani pri ovratniku, niso hlače, ki jih jemlje na popoldansko delo, potrebne krp na kolenih? Toda do dela ji ni bilo.

Na svečnico bo deset let, kar sta se vselila v to stanovanje. Deset let v isti kuhinji, isti sobi, deset let stanujejo tam preko ulice Obranovi. Pravzaprav je samo po njih lahko merila leta. Najprej se je oženil Vinko in se odselil. S Polono, svojo ženo, je prihajal vsako nedeljo na obisk; že dobra dva meseca po poroki je opazila, da je Polona noseča. Njen trebuh jo je bolj in bolj izzival. Komaj je Polona rodila prvega otroka, dečka, se je omožila Marjeta. Zavistno je opazovala njen trebuh. Minili so meseci in ni bilo nič. Čeprav sta bili prijateljici, ji je bilo nekoliko laže. Polona je medtem povila še hčerko. A kmalu potem je, kakor ji je vsa vesela povedala, zanosila tudi Marjeta.

Že petič ali šestič se je ustavila pred ogledalom v sobi. Ji niso lica zadnji čas nekoliko uplahnila? Kaj je že rekel Jozef? »Gospa Anetta, kakor dvajsetletno dekle! Kaj pravim? Nobeno dvajsetletno dekle ne more biti tako sladko, tako vroče. Zakaj niste moja žena in nisem jaz vaš mož?«

So mu prišle te besede iz srca? Bi bila njegova žena? Mlajši je od nje, razen o ljubezni ji je doslej govoril samo o nepomembnih, vsakdanjih dogodkih iz Le Brieuxa in okolice.

»Entrez! Naprej!«

Vstopila je Marjeta, med njo in vrati sta se prerinila v kuhinjo Tinček in Linka.

»Kam rineta? Komaj sem odnesla pete, že sta za menoj! Ančka mi posodiš model za potico? Oče so prinesli včeraj orehe in hočejo za jutri potico«.

»Jaz jo tudi hočem, jaz tudi!« sta zagostolela otroka.

Ančka je odšla v shrambo. Ali misli zares? Da bi jo imel rad za ženo? In ona bi ga imela za moža? Ali ga ima sploh rada? Jo ima on zares rad? Vrnila se je v kuhinjo.

»Že greš, Marjeta?«

»Zamesiti moram. Hvala!«

»Tinček in Linka, počakajta! Zdi se mi, da imam nekaj keksov«.

Otroka sta počakala. Ančka je naložila vsakemu v predpasnikov žep doma spečenih keksov, ju pobožala in povabila, naj posedita. Linka je res sedla, Tinček pa je stopil h gajbici.

»Stric Klep ti še prinese kaj sladkega iz jame?« je vprašala Ančka dekletce,

30

zavračajoč vprašanja, ki so se porajala v njej in terjala odgovor.

»V jami ni cukrene žile!« je povedala Linka.

»Kdo ti je povedal, da je ni?«

»Najprej Tinček, potem pa sam stric Klep«.

»Ni je,« se je oglasil Tinček, »jaz sem že dolgo vedel, da je ni«.

»Jemal pa si vseeno bonbone« mu je poočitala Linka.

»Zaradi tebe sem jih jemal«.

»Pojedel si jih zmerom prej kot jaz«.

Ančka ju je smeje opazovala, kako sta se dajala, pri tem pa hrustala kekse.

»Teta Ančka, kdaj boste imeli avtomobil?« je vprašal Tinček, ko se je nagledal grlic.

»Avtomobil? Imeli ga bomo, ko ga bo kupil stric Klep.«

»Kdaj ga bo kupil?«

»Ko bo prihranil dovolj denarja.«

»Kdaj bo to?«

»Na pomlad, menda na pomlad.«

»Bo tudi mene vozil?« se je v pogovor vmešala še Linka.

»Meni je že obljubil, da me bo peljal!« se je postavil Tinček. »Še v nedeljo je rekel, da me bo peljal kam daleč, morda v Pariz.«

»V Pariz že ne! Kje naj dobi toliko bencina?« ga je zavrnila Linka. Še nekaj časa sta se prerekala in že sta bila na vratih.

Ančka je bila spet sama z mislijo, ki jo je zadnje tedne vse češče obletavala: bi sploh mogla zapustiti Stanka in oditi k Jozefu? Zdaj, ko trdno veruje, da se bosta pomladi vrnila na Bukovec, kjer se mu bo zdravje povrnilo. Da bi se ločila od Stanka in se poročila z Jozefom? Ali bi ga samo pustila in pobegnila z Jozefom v Lille, Pariz? S kakšnimi neumnostmi se trapi, je spet za nekaj časa pregnala vsiljive misli, tam čez ulico Marjeta mesi testo za potico, Tinček tolče orehe, Linka jih lušči, medtem pa oba skrivaj zobljeta jedrca. Marjeta se jezi, vendar jima ne zameri. Ko bosta prišla Andrej in Obran iz jame, bo potica že pečena. »Diši, diši!« »Seveda diši.« »No, prinesi vsakemu kos!« »Potica je za jutri!« Pritisnila bosta še otroka. »Mati, prosim!« Tedaj se bo izkazalo, da je spekla dve potici, v Ančkinem velikem módlu in v svojem, manjšem. Kakšen hrup bodo zagnali, ko bo postavila na mizo razrezano potico! Jozef je še ni vprašal, je bila spet pri Jozefu, ni je še vprašal, kako kuha, sploh je ne vprašuje po ničemer, kar je v zvezi z gospodinjstvom, tudi o svojem delu ji ne pripoveduje. Vendar ne zasluži najbrž slabo, denarja mu ne manjka. Toda ne

31

gre za to. Zakaj pravzaprav gre? Ali jo ima res rad? Ga ima ona rada? S Stankom je bilo vse drugače, ko je bil še zdrav...

Obed je bil pripravljen. Do Klepovega prihoda je bilo še časa več kot uro. Odšla je v sobo, premetala obleke in perilo, dolgo slonela na oknu, ozirajoč se po prazni ulici in pustem nebu, potem se je vrnila v kuhinjo, sedla za mizo in začela listati po slovenskem časopisu, ki ga je Klep prinesel pred nekaj dnevi in ga prebral od prve do poslednje vrstice.

Slednjič je ulica le oživela. Najprej je švignilo mimo nekaj kolesarjev, potem so prišli mladi, urni ljudje, nato starejši z umirjenim korakom. Nazadnje Klep.

»Srečno, Ančka!«

»Srečno, Stanko!«

»Danes bo nekaj dobrega! Prijetno diši. Lačen sem kot volk.«

Da bi ga pustila.

»Kako je bilo spodaj v jami?«

»Veš, kako je! Pusto, enolično delo.«

»Rada bi videla, kako je pravzaprav spodaj.« Koliko strahu je pretrpela prva leta, pravzaprav že od otroških let, naprej zaradi očeta, potem zaradi brata in naposled moža.

»Me ne bi mogel vzeti s seboj?«

»Klep je začudeno pogledal.

»Moje sedanje delo ni nič težkega. Prazni vagončki prihajajo, polni odhajajo, jaz samo odpiram in zapiram zapah. Na izkopu je drugače. Slabo bi živeli, če bi žene in matere videle, kako je spodaj.«

Ančka ga že ni več poslušala. Izvedeti mora, kako misli. Še danes. Rekla mu bo naj pride sem. V mraku, nihče ga ne bo videl. Tjale na Stankov stol bo sedel, da ga bo videla, kakšen bi bil kot njen mož!

Pobrala je posodo in se lotila pomivanja. Klep je še posedel. Videlo se mu je, kako je potreben počitka. Naslonil je glavo na roke in zaprl oči. Zakaj, le zakaj ni zdrav, ni takšen, kakor je bil prva leta! Ali pa naj bi bila njegova bolezen nalezljiva, naj bi tudi ona težko dihala in pokašljevala, naj bi tudi ona najrajši negibno ležala in samo sanjarila o ljubezni. Ne, ne! Kakšne neumnosti ji prihajajo na misel! Tako ne more več dalje! Jozefov prihod bo vse razjasnil. Čemu bi se Stanko še dalje ubijal zaradi avtomobila? Pogubil se bo. Potem mu bo rekla: »Stanko, deset let sva preživela skupaj, zdaj pa greva narazen, ti pojdi domov, jaz pa bom...« Ne, tega mu ne bo mogla reči. Ne da bi mu kaj rekla, bo šla. Prišel bo domov in nje ne bo. Kosilo bo imel sicer pripravljeno, najedel

32

se bo, se razgledal po kuhinji in sobi pa odšel na popoldansko delo. Zvečer jo bo čakal, a nje ne bo. Nazadnje bo stopil k njeni omari in jo odprl. Omara bo prazna. Tedaj bo spoznal, kaj se je zgodilo. Tako bo storila.

Klep se je sunkovito dvignil.

»Čas je, da grem. Zaspan dan je danes. Samo da človek vrže nekaj lopat, je spet dober.«

Bil je že na vratih.

»Videli so te s tistim trgovskim agentom, na motorju.«

Ančki so otrpnile roke.

»Ančka, pravzaprav je res škoda, da ne moreš dol v jamo, videla bi, kakšno delo in kakšno življenje je spodaj.«

Ančka je buljila v umazano vodo pod seboj.

Stopil je k njej. Hotel se je spet obrniti in oditi brez besed, a ni mogel. Roke so se mu kar same od sebe stegnile in od zadaj zgrabile Ančko okoli prsi.

»Ančka,« je dahnil zasopel, »še se bova ljubila, bova se, bova.«

Položil je lice na njen tilnik in izgrgral nekaj nekaj nerazumljivih besed, potem se je odtrgal.

»Srečno, Ančka!« je jeknil in stopil k vratom.

Ančka je dvignila glavo šele, ko so se vrata zaprla. Dolgo ni vedela, kaj opravljajo njene roke. Zavedala se je šele, ko so bile roke brez dela. Kuhinja je bila pospravljena, pometena, posoda obrisana in zložena v kredenci. Potem je stekla v sobo se preoblekla in vihravo zapustila stanovanje.

Smeh na Klepovem, smeh na Ančkinem in smeh celo na Jozefovem licu. Toda kakšna razlika! Klepov smeh je bil izraz veselja, da bo lahko Ančko z nečim presenetil in podoba zmagoslavja: trije meseci so minili, pol poti je za njim, težja, hujša polovica.

»Srečno, Ančka!«

Čakal je, da bo tudi na njenem licu zaigral podoben nasmeh, toda Ančka se je smehljala zbegano, nesrečno, kakor da Klep v škatli, ki jo je imel pod pazduho, prinaša pogubo.

»Danes ne delaš?« je v zadregi spravila iz sebe.

»Odslej bomo ob sobotah zaključili že ob petih. Tedensko dve uri manj, a to bom drugod prihranil.«

Položil je škatlo na mizo.

»Poglej, enega že imam!«

Ančka še vedno ni zbrala misli in premagala zbeganost.

»Enega? Koga? Kaj?«

»Avtomobil vendar! Avtomobilček!«

Šele zdaj se je Ančki posrečilo, da je priklicala na obledela lica rdečico in skromno presenečenje.

Ko se je vrnil v Kranj je pešal bolj in bolj. Od 1. novembra 1848. leta pa ni šel več iz sobe, imel je vodenico in trpel je velike bolečine, da ni mogel niti sedeti niti ležati. Upanja, da bo ozdravel, ni bilo več. Tudi sam je to vedel, a kljub temu ni izgubil šaljivosti. Prijateljem, ki so ga hodili obiskovat, je večkrat dejal: kadar umrjem, mi napišite na grob — »France Prešeren — doktor nemiren«.

Dne 7. februarja mu je bilo posebno slabo — zavesti pa ni izgubil do zadnjega trenutka. Dne 8. februarja nekako ob 8. uri zakliče: »Vzdignite me, zadušiti me hoče!« Ko je to izgovoril je mirno umrl.

Načelnik narodne straže v Kranju je poslal takoj posebnega poslanca v Ljubljano, da ji prinese žalostno vest o Prešernovi smrti. Ob 10. uri je že naznanjal mrtvaški zvon po vseh velikih ljubljanskih cerkvah, da je umrl Slovencem največji pesnik.

Drugi dan so delili po Ljubljani takšen mrtvaški list: »Slovenskemu društvu v Ljubljani je dal gospod vodja narodne straže v Kranji žalostni prigodek na znanje, da je naš slavni pesnik gospod France Prešern, doktor pravice in c. Kr. pravdosrednik v Kranji, 8. dan tega meseca ob 8. uri dopoldne, po dolgi bolezni umerl. Pogreb bo v soboto, 10. dan tega meseca ob desetih dopoldne. Slavnimu možu poslednjo čast skazati povabi slovensko društvo prijatle in znance rajnega, vse ude slovenskiga društva in sploh vse domorodce naj pridejo v soboto v Kranj k pogrebu.«

V Ljubljani, 8. dan svečana 1849«

K pogrebni slavnosti se je zbralo precej občinstva. Ob rakvi so stopali ljubljanski študentje. Dokler je Prešeren ležal na mrtvaškem odru, sta ves čas stala po dva in dva študenta ob straneh kot častna straža. Pogrebnega sprevoda se je udeležilo veliko število narodnega občinstva iz Ljubljane, Kranja, Radovljice, Tržiča in iz vse Gorenjske, da je bilo na trgu toliko ljudi, da ni bilo dalje videti. Neizmerna žalost je privedla vso to množico k poslednjemu Prešernovemu počivališču.

Tri leta kasneje so postavili na Prešernov grob spomenik. Na sprednji strani so vklesane besede: — Dr. France Prešern, rojen v Verbi 3. dec. 1800. umerl v Krajnji 8. febr. 1849 — nekoliko nižje pa stoje besede, ki jih je zapel Prešern svojemu prijatelju Smoletu: — Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači, da truplo leži. —

Na drugi strani pa beremo: »V pesmi neumerlimu postavili častitelji njegovi 1852.

Prijazno gorenjsko mesto je torej lahko ponosno, ker počiva na njegovem pokopališču največji slovenski pesnik.

Prešern ni iskal zgledov svojim poezijam drugod; narekovalo mu jih je srce, zajemal jih je iz nesreče svoje domovine. Nesreča njegove domovine in lastna nesreča sta glavni misli vseh njegovih pesmi.

Pred Prešernom je živel Valentin Vodnik, ki je zlagal pesmi. Kako preproste so te pesmice! Med Vodnikovo smrtjo in med časom, ko se je Prešern prvič oglasil, je minilo samo dobrih deset let. In vendar, kakšna razlika je med obema pesnikoma v mislih, jeziku in obliki. V književnosti nobenega naroda ne vidimo takega slučaja, da bi se pojavile takoj po prvih poizkušnjah v pesništvu najbolj umetne, najbolj dovršene pesmi.

Prešeren je lirik, v njegovih pesmih odmevajo udarci srca, iz njih odsevajo misli in čustva plemenite duše. Njegove pesmi so odsev vsega kar je žlvelo v njem. Prešern je prvi obogatil naše, dotlej tako siromašno slovstvo z vsemi glavnimi pesniškimi oblikami, ki jih imajo drugi omikani narodi. On je prvi, ki je dal slovenskemu pesništvu dovršeno, umetniško popolno vsebino. Prešern je prvi, ki je našemu pesništvu določil in ustvaril stalno pesniško mero. Zatorej po pravici imenujemo Prešerna stvarnika in ustanovnika slovenskega pesništva.

Prešerna pa ni dovedla do te popolnosti zgolj lastna duhovitost in bistroumnost. Ves čas svojega življenja se je vztrajno učil. Poznal je slovstvo drugih narodov. Poznal je grško, latinsko, italijansko, angleško, nemško in slovansko slovstvo; poznal pa je dodobra zlasti narodne pesmi slovenske. Vse to bogato znanje je obvladala njegova velika duša, ki je ustvarjala svoje samorodne pesmi.

Pesnik Jože Stritar, ki je prvi prav ocenil Prešernove poezije, pravi o njih: »Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo kako so gospodarili z izročenimi talenti, kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne, človeške omike; smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobnimi bukvicami, katerim se pravi: Prešernove poezije.«

IZ NAPOTNIKOVE GALERIJE

Danes vam v naši rubriki predstavljamo zelo pomembnega slovenskega kiparja Tineta Kosa iz Ljubljane, ki v Napotnikovi galeriji razstavlja dve likovni deli.

Na sliki: v sredini Tine Kos, levo kipar Napotnik in desno Dr. Dobida

KIPAR TINE KOS se je rodil 29. 1. 1894 v Češnjicah pri Moravčah. Umetno-obrtno šolo je končal v Ljubljani leta 1911 pri profesorju Alojzu Repiču, ki je bil tudi Napotnikov učitelj. Za tem se je vpisal na Akademijo za upodabljajočo umetnost na Dunaju, kjer mu je bil prav tako, kot

Tine Kos: Upornik, v Napotnikovi galeriji.

Napotniku, tudi tukaj učitelj J. Müllner. Žal je ista usoda kakor našega rojaka doletela tudi Tineta Kosa, ki je moral zaradi vojne, leta 1913, študij na akademiji prekiniti. Zadnji semester je končal leta 1920 v Pragi od koder se je nato vrnil v Ljubljano. Sicer je v Ljubljani razstavljal že leta 1919, kasneje leta 1922 pa ga zasledimo že med ustanovitelji »Kluba mladih«. Z njimi je nato razstavljal v različnih mestih Jugoslavije, nadalje v Pragi, Berlinu in na Dunaju. Tine Kos je znan predvsem kot avtor mnogih terakot, ki smo jih često videli v predvojnem mladinskem glasilu »Naš rod«. Te svojevrstne intimne plastike v žgani glini so dale slutiti veliko kiparjevo nagnjenje do preprostega kmečkega človeka ali delavca, ki jih je upodabljal v najrazličnejših variantah.

Tine Kos spada med najpomembnejše kiparje prvega povojnega obdobja. Z dekorativno stilizacijo, s poenostavljeno plastično formo in z njeno gladko površino je kmalu zasidran sredi socialnega realizma, ko pričenja vse bolj pogosto upodabljati tipiko domačih kmečkih in delavskih ljudi, preprostega fanta in dekliča, pastirico in sejalca. Virtuozno upodabljanje idiličnih kompozicij, predvsem v terakoti in lesu, daje slutiti izredno ustvarjalno in osebno noto Kosovega upodabljanja preprostih ljudi. Sicer pa je kipar Tine Kos znan tudi po monumentalnejših delih kot je spomenik jezikoslovcu Franu Miklošiču v parku pred sodiščem v Ljubljani. Znana sta tudi njegova spomenika padlim borcem in žrtvam iz NOB v Moravčah in Kostanjevici. Kip Kneza Koclja in Samaritanka pa sta v zvezni skupščini v Beogradu. Njegovo delo je tudi spomenik smučarjem padlim v NOB na Pokljuki.

Mnogo je še ustvarjenih del in javnih spomenikov našega priznanega kiparja Tineta Kosa. Toda menimo, da bo dovolj če namesto naštevanja navedemo dejstva, da je I. nagrado razpisa za dela iz domače zgodovine za »Puntarjevo prisego« dobil ravno kipar Tine Kos.

Za dela »Žanjica«, »Delavski par« in »Deklica z vrčem« pa je bil leta 1950 nagrajen s Prešernovo nagrado.

V Napotnikovi galeriji sta dva Kosova kipa »Livar« in pa meter visoki leseni kip »Upornik«, ki ga je kipar Tine Kos velikodušno poklonil galeriji, ki nosi ime njegovega prijatelja Ivana Napotnika. Vodstvo galerije se kiparju Tinetu Kosu za izredno dragoceno darilo iskreno zahvaljuje.

Ob njegovem rojstnem dnevu 29. januarju želimo kiparju Kosu mnogo zdravih let in ustvarjalnih pobud.

Tine Kos: Livar, iz Napotnikove galerije.

Kako smo se znašli?

V BISTVU NI NIČ POSEBNEGA – A VENDAR PRVE DNI ZANIMIVOST, KI SO JO LJUDJE KAZALI DRUG DRUGEMU ● DENAR JE DENAR – NAJ BO STARI ALI NOVI DINAR ● MALO POMISLIMO IN PRERAČUNAVANJE NAM NE SME DELATI POSEBNIH TEŽAV

Po novem letu že povsod plačujemo z novim denarjem. V veljavi pa so še tudi stari bankovci in kovanci, ki ostanejo poleg novega denarja, še naprej zakonito plačilno sredstvo.

Čeprav povsod podrobno pojasnjujejo način preračunavanja iz starega v novi denar, smo z malo ustno anketo ugotovili, da vsem občanom še ni popolnoma razumljivo preračunavanje. Zato na kratko ponavljamo pojasnila in navodila, da bo vsem jasno plačevanje in obračunavanje s starim in novim denarjem, ki je v naši državi stopil v veljavo 1. januarja 1966.

Nova denarna enota — novi dinar — se deli na sto par in je vreden sto dosedanjih (starih) dinarjev. Ena nova para je po vrednosti enaka enemu dosedanjemu (staremu) dinarju. Zato je tudi razmerje vrednosti novega dinarja do čistega zlata (tj. paniteta) stokrat večja od dosedanjega in znaša 71,09368 miligrama čistega zlata — namesto dosedanjih 0,7109368 miligrama. Spremenila se je tudi tečajna lista tujih valut. En ameriški dolar je 12,50 novih dinarjev, namesto 1250 dosedanjih dinarjev.

Novi denar

Narodna banka SFRJ je zaradi omenjenega izdala nove vrste bankovcev in kovancev z naslednjimi vrednostmi:

● bankovce za 100, 50, 10 in 5 dinarjev, ki so vredni 10.000, 5.000, 1.000 in 500 starih dinarjev, in

● kovance za 1 dinar, 50, 20, 10 in 5 par, ki so vredni 100, 50, 20, 10 in 5 dosedanjih dinarjev.

In kakšna je razlika med starim in novim denarjem?

Novi bankovci in kovanci se ločijo od dosedanjih glede: označbe vrednosti, datuma oziroma letnice in podpisov pooblaščenih oseb. Med starim in novim denarjem ni nobenega razločka pri dimenzijah, barvi, risbi, besedilu, tisku in papirju oziroma zlitini. Izjema sta le kovanca za 1 dinar in 5 par, ki sta izdelana iz nove zlitine.

Dvojna označba cen

Zaradi dvojnega denarja, starega in novega, morajo biti cene vseh izdelkov v nadrobni prodaji in cene vseh storitev označene v novih in starih dinarjih.

Taksne in davčne vrednotnice, poštne znamke in kolki, čeki in druga sredstva notranjega plačilnega prometa, ki so bila v prometu na dan 31. decembra 1965, ostanejo še naprej v veljavi, le da bo njihova vrednost ustrezala stotemu delu na njih označenega zneska. Zneske na obveznicah in drugih vrednostnih papirjih, menicah in drugih listinah in obveznostih, izdanih do 31. decembra 1965, je treba razumeti tako, da sto starih dinarjev ustreza enemu novemu dinarju. **Popravljanje zneskov na dokumentih napisanih in izdanih pred 31. decembrom 1965 je protizakonito in kaznivo dejanje.**

Vsi denarni prejemki in izdatki ter vsi v denarju izraženi zneski (denarne nakaznice, računi za material in storitve, polni obračuni, zadolžitve, pogodbe ipd.) se od 1. januarja 1966 obračunavajo in pišejo v novih dinarjih.

Ker je v obtoku dovolj dosedanjega in novega denarja, zato se pri preračunavanju starih dinarjev v nove zneski ne zaokrožujejo.

Delimo s sto

Če vam preračunavanje še vedno dela preglavice si pomagajte z računstvom — z deljenjem s sto! S sto delimo tako, da pomaknemo decimalno vejico za dve mesti proti levi. Poglejte kako je to enostavno, kadar hočemo preračunati znesek starega dinarja v novi dinar:

Znesek v starih dinarjih			Znesek v novih dinarjih
2	dinarja	=	2 pari
43	dinarjev	=	43 par
317	dinarjev	=	3,17 N dinarjev
9.136	dinarjev	=	91,36 N dinarjev
13.574	dinarjev	=	135,74 N dinarjev
415.100	dinarjev	=	4.151,00 N dinarjev
2,419.765	dinarjev	=	24,197.65 N dinarjev
10,102.315	dinarjev	=	101.023,15 N dinarjev

Kako označimo zneske v novih dinarjih

Če poleg zneska zapišemo samo »dinarjev« ali »din«, pomeni to stare dinarje. Če pa pred besedo »din« napišemo še veliko črko N, pomeni to nove dinarje. Tako morajo biti označene vse cene v trgovinah.

TEČAJI TUJIH VALUT

Ko je stopil v veljavo novi dinar se je spremenila tudi tečajna lista tujih plačilnih sredstev.

Novi tečaji so naslednji:

1 avstrijski šiling
0,48 N din (48 par)
1 belgijski frank
0,45 N din (45 par)
1 danska krona
1,81 N din (1 dinar 81 par)
1 finska marka
3,91 N din (3 dinarje 91 par)
1 francoski frank
2,53 N din (2 dinarja 53 par)
1 grška drahma
0,42 N din (42 par)
1 holandski goldinar
3,45 N din (3 dinarje 45 par)
1 italijanska lira
0,02 N din (2 pari)
1 kanadski dolar
11,56 N din (11 dinarjev 56 par)
1 zahodnonemška marka
3,13 N din (3 dinarje 13 par)
1 norveška krona
1,75 N din (1 dinar 75 par)
1 dolar ZDA
12,50 N din (12 dinarjev 50 par)
1 švicarski frank
2,86 N din (2 dinarja 86 par)
1 švedska krona
2,42 N din (2 dinarja 42 par)
1 angleški funt
35,00 N din (35 dinarjev)

Komunalni problemi v Gaberkah

Na občnem zboru gasilskega društva v Gaberkah pri Šoštanju so pregledali dosežene uspehe in probleme požarne varnosti nasploh.

Lansko leto je bilo njihovo delo še tembolj plodno, saj so posebno svečano proslavili 20-letnico osvoboditve in 35-letnico obstoja gasilskega društva v Gaberkah. Povsem so obnovili gasilski dom, kupili električno sireno, tesno sodelovali z mladino in ostalimi vaščani ter skupaj naredili preko 1.000 prostovoljnih delovnih ur pri obnovi gasilskega doma. Med drugim so ugotovili, da nujno rabijo za dobro požarno varnost zanesljivejšo motorno brizgalno in prevozno sredstvo.

Poleg velikega števila članov in mladincev so bili na občnem zboru tudi — predsednik krajevne skupnosti *Stefan Zajc*, predsednik krajevnega odbora SZDL *Leopold Meh* in tajnik krajevnega odbora SZDL *Anton Čepelnik*.

Predsednik krajevne skupnosti Štefan Zajc je gasilcem iz Gaberk med drugim tudi povedal, da so v kraju pereči komunalni problemi, ki jih bodo morali skupno odpraviti. Pri gasilskem domu morajo popraviti škarpo pri koritu v Velunjo. Za ta dela so predvideli 20.000 novih dinarjev. Vodna skupnost je že pismeno izjavila, da bo popravila škarpo s pomočjo vaščanov. Vaščani, posebej še gasilci pa so obljubili, da bodo pomagali pri popravilu. Popraviti bodo morali tudi most pri gasilskem domu. Ker je most v zelo slabem stanju, so opozorili že komunalno obrtni center in občinsko skupščino. V zelo slabem stanju je tudi cesta iz Družmirja do Velunje. Na občnem zboru so opozorili, da jo podjetje slabo vzdržuje. Gramoz, ki so ga pripeljali, odvažajo drugam namesto da bi ga nasuli na to cesto, ki jo je pred časom lepo uredila termoelektrarna Šoštanj.

M. V.

tribuna vaših mnenj

BLATNI CEVLJI

Dne 4. 1. 1966 se je zgodil na avtobusu, ki vozi na relaciji kamnolom Škale — II. osnovna šola Velenje, neljub primer, ki me je prisilil, da ga dam v presojo širši javnosti.

Ko so učenci izstopili iz avtobusa je voznik poklical nazaj učenca P. J. iz Plešivca in ga pošteno premlatil, češ kako si drzne priti na njegov avtobus z blatnimi čevlji. To, da je prišel učenec zjutraj s Plešivca po cesti, ki še zaenkrat ni tlakovana, voznika ni oviralo pri omenjenem dejanju, kajti učenec bi si bil lahko, preden je stopil na njegov avtobus, opral čevlje v potoku. (Odrasli ljudje sicer tega ne delamo dosledno, ker ne računamo, da nam bo voznik naložil telesno kazen).

To, da je učenec v moralnem pogledu, razen da je imel blatne čevlje, dober; to, da je omenjeni učenec zaradi prešolanja na centralno šolo prikrajšan za marsikaj v razliko od velenjskih otrok, pa naj si bo to vživetje v novo njemu zaenkrat tuje okolje, ali vsakodnevno pešačenje iz Plešivca do kamnoloma, nato prevoz do šole in zopet nazaj, čakanje na avtobus, srečanje z vremenskimi neprilikami: dež, sneg, led, ali pomanjkanje časa za razvedrilo in še to, da je omenjeni učenec invalid, voznika tega avtobusa ni oviralo pri izvršitvi (po njegovem) tega humanega in hvale vrednega vzgojnega ukrepa.

Za zaključek starši v Velenje prešolanih otrok pravijo takole: smo pač včasih občutljivi, takšne nas je napravilo življenje v hribih, zato si podobnih primerov, kakor mi, tako tudi naši otroci, ne želimo več!

Martin Pustatičnik
Plešivec

Pravni nasveti

V rubriki PRAVNI NASVETI brezplačno odgovarjamo na vsa pismena vprašanja svojih bralcev v zvezi z uporabo pravnih predpisov. Vprašanju priložite samo kupon, ki je natiskan v vsaki številki »Šaleškega rudarja«.

Odgovarjamo samo na tista vprašanja, ki so podpisana s polnim naslovom, ker na določena vprašanja, ki niso splošnega pomena, odgovarjamo pismeno vpraševalcu. Pri odgovorih objavljenih v časopisu pa imen vpraševalcev ne navajamo.

Spoštovani bralci! Koristite naše pravne nasvete, ki vam jih dajemo brezplačno.

PRAVNI NASVETI
KUPON
2

šport šport šport šport

TAKOLE BODO NAD VELENJEM LETELI SMUČARJI SKAKALCI NA NAJVEČJI LETOŠNJI SKAKALNI PRIREDITVI

DRŽAVNO MLADINSKO PRVENSTVO

NA 45-METRSKI SKAKALNICI — 6. II. OB 14. URI.

UTEMELJENE ZAHTEVE VELENJSKIH NOGOMETAŠEV

Skakalci v Črni

V okviru »Koroškega smučarskega tedna« so v Črni na Koroškem priredili meddruštvene tekme v smučarskih skokih na 30-metrski skakalnici za pionirje in mladince. Med ostalimi so nastopili tudi mladi skakalci »Partizan — Rudarja« iz Velenja. Velenjčani so se to pot dobro izkazali in dosegli dve prvi mesti in eno drugo ter dve tretji mesti.

Rezultati (mesta, ki so jih zavzeli Velenjčani):

Pionirji:

1.	Jože Sredenšek	208,8 (24, 26)
3.	Drago Razdevšek	184,8 (22, 24)

Mlajši mladinci:

2.	Drago Zupanc	191,1 (27, 26,5)
4.	Branko Meh	173,4 (26,5, 26)
5.	Zdenko Buršič	164,4 (24,5, 24)

Starejši mladinci:

1.	Anton Zep	218,5 (28, 29,5)
3.	Jože Gorogranc	158,6 (24, 24)
4.	Stanko Škrabl	153,3 (22,5, 23)

Smučarske tekme v Topolšici

Prizadevni mladinci iz Topolšice, ki so poznani kot dobri odbojkarji, so pred dnevi priredili smučarske tekme v slalomu in veleslalomu. Nastopilo je 13 tekmovalcev iz Šoštanja in Topolšice.

Rezultati — slalom:

1.	Janko Kugonič (Topolšica)	42,4
2.	Drago Tamše (Topolšica)	43,2
3.	Branko Kavnik (Topolšica)	45,5

Rezultati — veleslalom:

1.	Janko Kugonič (Topolšica)	58,2
2.	Drago Tamše (Topolšica)	60,6
3.	Vojo Ržen (Šoštanj)	61,6

Smučarske tekme v Topolšici so lahko za vzgled telesno vzgojnima organizacijama v Šoštanju in Velenju, ki še doslej nista organizirali nobenega tovrstnega tekmovanja.

Šahovske vesti

V počastitev dneva republike so velenjski šahisti odigrali dva dvoboja s šahisti iz Avstrije. Prvi dvoboj so igrali na 20 deskah. Zmagali so gostje iz Avstrije z rezultatom 14 : 6. Za Velenjčane so dosegli zmage Jamnik, Šuhl, Kozovinc in Pevnik Konrad.

*

V Šoštanju pa so z istim nasprotnikom igrali brzopotezni dvoboj, ki se je končal z zmago Velenjčanov z rezultatom 56 : 44.

*

Na finalnem brzopoteznem turnirju za leto 1965 so se šahisti zvrstili tako-le: Pukmajster 10,5 točk, Osojnik 10 točk, Brešar 9,5 točk, Primožič in Jamnik po 8 točk, Gorjanc 7 točk, Taušič 6,5 točk, Godec 4,5 točk, Vilič in Radosavljević po 4 točke in Labus 2,5 točk.

*

Na turnirju za IV. kategorijo je nastopilo 16 šahistov. Prvih osem pa je doseglo IV. kategorijo, to so: Gričnik, Azola, Lešnik, Slokan, Hojan L., Marinković, Polh in Meža.

*

Na turnirju za III. kategorijo pa je nastopilo 15 šahistov, od teh pa so si III. kategorijo pridobili štirje — Miheič, Labuz, Vilič in Dobnik.

*

Na brzopoteznem turnirju za mesec januar 1966 je zmagal Osojnik s 15,5 točk pred Pukmajstrom s 13,5 točk in Potočnikom z 12 točkami.

PREKLIC

Veljavnost plačilnih kartončkov RLV preklicujeta: Jože Falant, Jenkova 12, kartonček številka 97 in Franc Hriberšek, Ravne 131, kartonček številka 150.

Utemeljene zahteve velenjskih nogometašev

Ali še v SNL?

Preteklo igralno sezono smo s zanimanjem spremljali in bodrili velenjske fante ko so se merili na nogometnih igriščih. Šlo je za biti ali ne biti. Ta BITI pa je pomenil ostati ali oditi iz slovenske nogometne lige. In ostali so! Nekateri zahtevnejši gledalci so zamerili svojim ljubljencem in pravijo, da so doživeli katastrofalen poraz. Ali je res poraz, če so v tako kratkem času pridobili možnost za vstop v SNL in v njej tudi ostali?

Razmere, ki so lansko leto bile v velenjskem nogometnem klubu so več ali manj znane. Preteklo nedeljo pa so o njih odkrito spregovorili na rednem občnem zboru. Javno je bilo povedano, zato ne bomo grešili, če o teh razmerah kaj več napišemo. Najprej: društvo je imelo lansko leto kar tri predsednike! Med letom so menjali tudi člane upravnega odbora. V nogometnem klubu pa je bilo še mnogo drugih negativnih razmer. Slabo je bilo delo posameznih svetov, slabi so bili odnosi s trenerji in z igralci. V klub so prihajali razni igralci, ki so se na račun kluba v Velenju nekaj mesecev preživljali potem pa odšli. S temi igralci so imeli samo stroške, ustvarjali so v klubu prepirljivo ozračje, prave koristi pa velenjskemu nogometu niso naredili. Še več. Neurejeno je bilo tudi materialno in finančno odločanje. Od vsepovsod so prihajali računi, največkrat pa niso vedeli kdo je kaj odobril in kdo naročil.

Meseca julija pa so prišli v upravni odbor kluba novi ljudje in zavel je nov veter. Kot so povedali na občnem zboru so najprej uredili za naprej finančno materialno pslovanje, razmere v garderobi, administracijo, izdelali novo organizacijo upravnega odbora in svetov ter dopolnili poslovnik o delu. Začeli so dosledno varčevati z denarjem in materialom. Sedaj odločajo o vsakem finančnem izdatku predsednik, podpredsednik in vodja finančne službe s tem, da morata biti vedno dva za predlog in da upravni odbor vse sklepe tudi potrdi. Odločno so prelomili z igralci »pticami selivkami«. V nogometni klub sprejmejo vsakogar, če je redno zaposlen ter da pošteno dela, tako v vodstvu kluba kakor tudi na nogometnem igrišču. Igralcem so prenehali plačevati hrano in stanovanje.

Načrti, ki so jih povedali na občnem zboru so lepi. Ostati hočejo v slovenski nogometni ligi, napraviti nogometno igro množično ter vzgojiti čim več mladih igralcev iz vrst domače mladine. Brez dvoma je nogometna igra dejavnost, ki lahko druži našo mladino. S pomočjo nogometa, ob dosledni vzgoji s šolanimi trenerji, s sodelovanjem trenerjev, šole in staršev, lahko mladino vzgajamo v delovne člane naše družbe, ki bodo ljubili svoj klub in delovno mesto.

Načrti pa ne zavisijo samo od velenjskih nogometašev. Če hočejo ostati v SNL, razširiti nogometno igro in vzgojiti nove mlade nogometaše, potem rabijo 80.060 novih dinarjev (8,006.000 starih dinarjev). Skoro polovico denarja imajo zagotovljenega, vendar pa jim manjka še 45.500 novih dinarjev.

Lahko trdimo, da je sedanje vodstvo dobro uredilo negativne razmere, ki so nekdaj vladale v velenjskem nogometu. Morda je na račun upeljane discipline in športne doslednosti, ki se ne da kar čez noč izvesti v športnem kolektivu, trpela kvaliteta igre. Toda nič zato. So na pravi poti in zdaj jim mora pomagati širša družbena skupnost. Najprej rabijo denar. Odločiti se moramo, ali hočemo, da velenjski fantje še naprej igrajo v slovenski nogometni ligi in da dosežejo še boljši uspeh kot so ga lansko leto. Če smatramo, da je to potrebno ,torej če smo zato, da se naši delovni ljudje ob nogometni igri rekreativno udejstvujejo, potem jih ne smemo pustiti osamljene in v negotovosti. Sami ne vedo kje bodo in če bodo sploh dobili potrebni denar. Povedali so, da hočejo delati in žrtvovati svoj prosti čas, vendar ne več v neurejenih denarnih razmerah. Čas beži, bliža se spomladanski del tekmovanj in če bi radi, da imamo svojega predstavnika v slovenski nogometni ligi, potem bo potrebno čimprej nekaj ukreniti. Kdo jim bo pomagal? Na občnem zboru nismo dobili odgovora na to vprašanje. Zato je velenjski nogomet še vedno v začaranem krogu.

Zaenkrat še ne moremo z gotovostjo poročati, ali bodo velenjski nogometaši nastopili tudi letos v slovenski nogometni ligi, ker tega še sami ne vedo. Sklenili so, da bodo postavili na prvi seji pred odbornike občinske skupščine vprašanje upravičenosti nadaljnega financiranja nogometa. Po 15. februarju, do takrat želijo namreč člani novega vodstva dobiti ustrezni odgovor, pa bomo šele vedeli kakšna je nadaljna usoda velenjskega nogometa.

»Elektra« klub Partizana

Pred dnevi so košarkarji »Elektre« iz Šoštanja podali na letnem občnem zboru obračun svojega dela v preteklem letu.

Iz poročil je bilo razvidno, da je košarkarski klub bil zelo aktiven, saj so odigrali več kot 60 tekem ter navdušili in vzgojili vrsto mladih košarkarjev. Prva ekipa je uspešno tekmovala v I. slovenski košarkarski ligi in zavzela 5. mesto. Mladinci so na polfinalnem turnirju za prvenstvo Slovenije dosegli 3. mesto, pionirji pa so na podobnem tekmovanju bili drugi.

V razpravi so ugotovili, da bo v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti tehničnemu vodstvu kluba in odnosom med člani upravnega odbora ter igralci, kar je bilo doslej zapostavljeno. Člani upravnega odbora so se pretežno ukvarjali z zbiranjem denarnih sredstev, manj pa z vzgojo svojega članstva. Da bi te probleme in pomanjkljivosti kar najbolje rešili so sklenili, da se pridružijo telesno vzgojnemu in športnemu društvu »Partizan«, s pogojem, da še naprej nastopajo pod imenom košarkarskega kluba »Elektra«.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni: Stane Šmajdl, Avgust Vohar, Jože Lorbek, Matjaž Natek, Ciril Štrukl, Edi Kokot, Ivan Erhart, Vinko Štrukl, Viki Učakar, Vito Kolšek in Gabro Cverlin.

PRIPRAVITE DVE OSEBNI FOTOGRAFIJI

NOVE OSEBNE IZKAZNICE

Do 5. maja 1967 bodo zamenjali stare osebne izkaznice. Zamenjavati pa jih bodo začeli v marcu letos.

Za razliko od sedanjih bodo nove osebne izkaznice zelo poenostavljene. Na sprednji strani bo le fotografija velikosti 3 × 4 cm, serijska številka ter ime in priimek. Na hrbtni strani pa bosta datum in kraj rojstva, občina, republika in naslov lastnika, v času, ko so mu jo izdali ali zamenjali. Osebna izkaznica bo praktično samo kartonček v plastičnem ovitku.

Na novi osebni izkaznici ne bo prostora za vpisovanje sprememb bivališča, niti ne bo podatkov o starših. Na njej tudi ne bo osebnega opisa lastnika, podatkov o zakonskem stanu in poklicu. Izkaznica bo brez prstnega odtisa. Znatno olajšanje bo za občane predvsem to, da ne bo treba stalno priglašati spremembe stalnega bivališča.

Osebna izkaznica bo veljala 15 let, vendar le za osebe med 25 in 50 letom. Mlajšim bodo izkaznice veljale 7 let. Za občane nad 50. letom pa bo izkaznica veljala trajno. Dobili jih bodo lahko tudi mlajši od 18 let, če bodo sami želeli imeti novo osebno izkaznico. Mlajši od 14 let pa bodo izkaznice izdali na zahtevo staršev ali skrbnikov.

Ker določa zakon o osebnih izkaznicah, da morajo občani sami plačati stroške za novo osebno izkaznico, predvidevajo, da bomo morali plačati ob zamenjavi nekaj več kot 1 novi dinar.

Izgubo izkaznice so morali po prejšnjih predpisih objavljati občani v Uradnem listu. Sedaj bo tak preklic odpadel. Postopek pri zamenjavi osebnih izkanzic bo precej poenostavljen. Predložiti bo treba le staro izkaznico in prijavo s podatki ter dvema neretuširanima fotografijama 3 × 4 cm. Tisti, ki bodo prvikrat dobili osebno izkaznico, bodo morali predložiti tudi rojstni list.

ZA LEP VEČER

Že preprosta logika zahteva, da ne gremo v gledališče v športnem puloverju, v twidastem krilu, da ne plešemo v kavbojkah in volneni jopici in da ne gremo na koncert v dopoldanski obleki, ko so vendar izvajalci oblečeni v frak ali vsaj črno obleko.

Za slovesnejše priložnosti morate zatorej imeti večerno obleko. Zelo slovesne obleke so za naše razmere odveč. Najbolj praktična je preprostejša črna obleka, ki ji z raznimi dodatki lahko date vedno drugačni videz.

Najboljša je gladka obleka, ki ni v pasu prerezana. K preprosto narejeni obleki lahko nosite bleščeč pas, našijete nanjo bisere, ki so se sneli z raztrgane ovratnice, pripnete lesketajočo se broško ali pentljo in obleka ima drugačen izgled.

Letos je pri večernih oblekah važna kombinacija barv. Opleček in rob krila pustite enobarvna, po enobarvni obleki pa prišijte po dolgem več črt v drugačni barvi kot je obleka. Tako razdelite obleko v več ploskev.

Mala večerna obleka iz brokata ima nenavadno krojen životec in večji izrez. Okrasite jo z večjo broško.

HUMOR

— Prosim neko sredstvo proti kašlju.

— Katero? Imamo več vrst.

— Tako, jaz bom zakašljal, vi pa določite sami.

—

— In kakšna je glasba v novem lokalu? vpraša prijatelj prijatelja.

— Fantastična, cel večer sem sedel z ženo in niti besede nisem slišal kar je govorila.

—

— Ste zadovoljni z barometrom, ki ste ga kupili pri nas?

— Pa še kako, kupil sem ga pred enim mesecem in od takrat še enkrat ni padal dež.

—

Preplašen moški prileti v lekarno na Skotskem:

— Vi ste mi maloprej dali namesto kinina strihnin! To je strašno!

— O, zelo sem hvaležen, da ste tako pošteni. Se pravi, da mi dolgujete še deset penijev.

—

Mali oglas iz nekega angleškega časopisa:

— Mlado dekle brez staršev išče mesto v boljši družinski grobnici, po možnosti na podeželju.

MRAČNA MISEL

Vse napake so vidne, samo napake podjetij za distribucijo električne energije ne.

MALI OGLASI

CENIK MALIH OGLASOV: vsak mali oglas do 10 besed je 6 novih dinarjev, vsaka nadaljnja beseda 1 novi dinar. Za naslov v uredništvu lista — pribitek 1 novi dinar.

Superavtomatični nov pralni stroj z eno leto garancije prodam. Ferdo Gajšek, Bračičeva 1, Velenje.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVEMBRA 1965 SO SE V OBCINI VELENJE

POROCILI:

— PECNIK Jože, klepar iz Šoštanja, Kajuhova 39 b in CERENAK Matilda, delavka iz Šoštanja, Kajuhova 39 b.

— PEPELNIK Ladislav, rudar iz Pesja 64 in GROS Ana, delavka iz Pesja 64.

— HRAST Viktor, varilec iz Hrastovca št. 1 in KOLENC Ana, delavka iz Kavč 32.

— BERLOCNIK Rafael, študent iz Šoštanja, Metleče 22 in TRPIN Vladka, uslužbenka iz Šoštanja, Trg Svobode 1.

— POLAK Leopold, rudarski nadzornik iz Velenja, Kidričeva 14 in KRAJNC Ema, delavka iz Velenja, Kidričeva 14.

— CERAR Janez, rudar iz Velenja, Jenkova 10 in ZGANK Angela, delavka iz Velenja, Jenkova 10.

— PILKO Vincenc, rudar iz Velenja, Tomšičeva 16 in ZGANK Anica, frizerka iz Velenja, Jenkova 10.

— PODGORSKI Josip, rudar iz Pesja 36 in RISTIC Radojka, delavka iz Pesja 36.

— ROBNIK Janez, rudar iz Podkraja 17 in GROS Emilija, delavka iz Podkraja 17.

— MEH Franc, rudar iz Raven 142 in KRAJNC Cirila, delavka iz Laz 36.

— RAKUN Franc, študent iz Nizke 19 in STROPNIK Rozalija, študent iz Škal 105.

— PUŠNIK Jožef, rudar iz Velenja, Kersnikova 3 in DREN Berta, delavka iz Pake 58.

— BRESAR Anton-Herman, mizar iz Hrastovca 29 in LEDNIK Frančiška, delavka iz Velenja, Jenkova 3.

— KANDUTI Alojz, posestnik iz Plešivca 63 in VISOCNIK Jožica, poljedelka iz Šmiklavža 18.

— KOREN Jože, rudar iz Silove 30 in PUSTINEK Ivanka, poljedelka iz Silove 12.

— GRADIŠNIK Friderik-Alojz, pleskar iz Šaleka 58 in KRAJNC Ivana, vrtnarka iz Črnove 40.

— KUHAR Edvard, kovač iz Pake 18 in MIKLAVŽIN Zofija, delavka iz Pake 18.

— PRINCL Ivan, rudar iz Ptuja, Volkmirjeva 2 in PREVALJNIK Marija, delavka iz Velenja, Jenkova 6.

— VERTACNIK Viljem, radiomehanik iz Topolšice 115 in KNEŽEVIĆ Ruža, uslužbenka iz Škal 108.

— SOJC Franc, rudar iz Velenja, Aškerčeva 15 in ZUMAN Irmica, delavka iz Velenja, Prešernova 2.

— MAJHEN Stjepan, rudar iz Velenja, Kersnikova 3 in JERIĆ Matilda, uslužbenka iz Šoštanja, Koroška 1.

— DREV Marjan, mizar iz Lokovice 99 in POZGANJE Marija, kmetovalka iz Lepe njive 69.

— DOBNIK Franc, rudar iz Topolšice 2 in ZAČNIK Marija, krojaška pomočnica iz Sv. Florjana 44.

— ANDREJC Janez, rudar iz Gaberk 34 in MEH Matilda, delavka iz Raven 40.

— KRENKER Ludvik, rudar iz Šaleka 79 in GORJUP Marija, uslužbenka iz Šoštanja, Kajuhova 7.

— OBERC Josip, električar iz Velenja, Ljubljanska c. 28 in ZURMAN Ana, delavka iz Družmirja 81.

UMRLI SO:

— MAZEJ Angela, upokojenka iz Šoštanja, M. Gubca 2, stara 74 let.

— BOROVŠAK Mihael, upokojenec iz Gaberk št. 28, star 93 let.

— SEŠELJ Hilda, gospodinja iz Družmirja 17, stara 41 let.

— DREV Franc, upokojenec iz Lokovice 19, star 74 let.

— MEH Jožefa, gospodinja iz Podgorja pri Slov. Gradcu, stara 83 let.

MORDA ŠE NE VESTE...

● *Brazilija je v nedavno končani sezoni 1964/65 dobila od izvoza kave 663 milijonov dolarjev. Pred nekaj leti je izvoz brazilske kave dosegel vrednost 1,2 milijardi dolarjev. Brazilija je še vedno največja izvoznica kave.*

IZBERITE-OBLEČITE

ŽENA S SIROKIMI RAMENI IN OZKIMI BOKI NAJ OBLEČE:

- rokave kot jih ima raglan,
- obleke s poudarjenim pasom,
- obleke s povdarjenim pasom,
- ozke in ravne rokave,
- jopice z zadrgami po vsej dolžini,
- temne bluze v kombinaciji s svetlimi krili,
- obleke z vodoravnimi šivi.

Ne sme obleči:

- bluz z visokim zapenjanjem,
- oblačil z kratkimi rokavi,
- debelih poloverjev,
- oblek z razširjenimi rameni,
- jopic z dvojnim zapenjanjem,
- oblek z žepi na zgornjem delu,
- črtastih bluz.

ŽENA Z OZKIM PASOM IN DEBELEJŠIMI STEGNI NAJ IZBERE:

- bluze z žepi, ovratniki in kravatami,
- povdarjeno linijo ramen,
- krznene ovratnike,
- jopice z dvojnim zapenjanjem,
- zvončasta krila,
- pletenine,
- svetle bluze v kombinaciji s temnimi krili.

Niti pogledati ne sme:

- koničastega izreza,
- oblek z zoženimi rameni,
- rokavov kot jih ima raglan,
- bluz brez ovratnika.

Postaja milice

v Velenju se je preselila v prostore na Prešernovi ulici (nasproti pošte). ć

PIONIRJI NAM PIŠEJO

NA KRIŽPOTJU

Prišel je mesec september in s tem začetek šolskega leta. V šolo hodim že osmo leto. Vsak osmošolec se zaveda, da se bodo za njim kmalu zaprla šolska vrata. Premisliti bo treba, kam potem. O tem sem razmišljala tudi jaz.

Spomnim se, kako me je mamica prvič peljala v šolo. Bilo nas je mnogo. Od tega je že osem let. Zdaj me ne pelje več mamica, ker sem že velika. Kmalu bom stopila na pot, ki me bo peljala v novo življenje. Za poklic se je težko odločiti, posebno še, če si bolan. O tem sem že mnogo razmišljala. Če bi imela zdrave oči, ne bi bilo težko izbrati poklica. Ker pa imam bolne, mi vsak poklic ne ustreza. Tako zmedena stojim na križpotju in ne vem, ne kam ne kod. Veseli me poklic — učiteljica. Rada poslušam glasbo. Rada bi telovadila, pa ne smem, ker imam slabo srce. Najrajši bi poučevala otroke o zgodovini slovenskega naroda in še in še. Iz tega križpotja pelje mnogo poti na vse strani. Rada bi šla po vseh, pa ne morem. Torej se bom morala odločiti samo za eno pot. Ker si sama ne morem zamisliti, bom prosila, naj mi pri tem pomagajo še drugi ljudje. Stopila bom do mamice in očeta, do predavateljev, do prijateljev in na zavod za zaposlovanje delavcev. Morda bo potem lažje izbrati pot, po kateri bom stopila v novo življenje.

Tako se bom rešila križpotja, ki mi dela zelo hude preglavice.

Darinka Malovšek,
8. b razred,
Osnovna šola
»Miha Pintar-Toledo«

Komisija za varnost prometa Občinske skupščine, avto moto društvo Šaleške doline ter Združenje šoferjev in avtomehanikov Velenje prirejajo za vse voznike motornih vozil

šoferski večer

v Velenju v kulturnem domu v mali dvorani dne 12. in 17. februarja ob 17. uri in v Šoštanju 15. februarja v bivšem sindikalnem domu ob 17. uri.

— Razpravljali bomo o spremembah in dopolnitev novega temeljnega zakona o varnosti prometa.

— O zamenjavi vozniških dovoljenj.

— In o vseh aktualnih vprašanjih s področja prometa.

— Predvajali bomo tudi prometni film.

VOZNIKI MOTORNIH VOZIL NE ZAMUDITE TEGA VEČERA!

V hotelu »P A K A« Velenje predpustne in pustne zabave

5., 6., 12., 13., 19., 20. in 22. februarja 1966 vsakokrat s pričetkom ob 20. uri.

- **Nov bogat mednarodni večerni zabavni program**
- **Dekoracija po vašem okusu**
- **Možnost nabave pustnih rekvizitov**

PUSTNI POZDRAV!

Enolončnice

Enolončnice so zelo zaželjene tudi v osebnih in družinskih gospodinjstvih, ker imajo vrsto prednosti. Naj naštejemo samo nekatere: ker so sestavljene iz najrazličnejše zelenjave z dodatkom mesa ali mleka, so biološko polnovredni obroki hrane; po navadi jih pripravimo v eni posodi, — zelo primeren je parilnik ali lonec na zvišan pritisk, zato porabimo manj toplotne energije in časa; tudi pri pomivanju posode porabimo manj tople vode, detergenta in tudi časa.

Enolončnice so primerne za toplo malico, večerjo ali kosilo, ki ga po navadi skombiniramo s skutnimi ali sadnimi sladicami, s svežo surovo zelenjavo ali s sadjem. Oglejmo si nekaj primerov kosil z enolončnicami.

JEDILNIKI ZA HITRO PRIPRAVLJENA KOSILA:

1. Bučni golaž, pečena jabolka, drobno pecivo in pijača;

2. Korenjeva enolončnica z ledvicami, kruh, endivja v solati, sadni sok.

3. Govedina s fižolom in ješprenjem, skutne omlete, sok ali kompot.

4. Kmečka enolončnica, kislo zelje s fižolom v solati, kruh, hruške.

5. Ješprenčkova meneštra, solata iz rdeče pese, kruh, sadje.

R E C E P T I (4 do 5 oseb)

BUCNI GOLAŽ

4 dkg masti, čebula, 2 stroka česna, 40 dkg govedine ali sveže svinine, 1 kg buč, sladka paprika, 75 dkg krompirja, kumina.

Na masti prepražimo sesekljano čebulo, na kocke zrezano meso, ki ga potresemo s sladko papriko in strtim česnom. Vse skupaj zalito z vodo dušimo (lahko v parilniku, da je meso na pol mehko, nato pa primešamo še na kocke zrezan krompir in v rezance zribane buče, odišavimo s strto kumino, primerno zalijemo in osolimo. Jed skuhamo do mehkega. (Namesto buč vzememo lahko tudi ohrovt ali zelje).

KORENJEVA ENOLONCNICA Z LEDVICAMI.

5 dkg masti, drobna čebula, 0,25 kg korenja, 0,40 kg ledvic, 0,80 kg krompirja, sol, 15 dkg riža, zelen peteršilj.

Na masti prepražimo sesekljano čebulo, nato dodamo na listke narezane ledvice in korenje. Prepražimo, zalijemo z vodo ali zelenjavno juho, pridenemo še nastrgan ali narezan krompir in osolimo. Če jed pripravljamo v loncu na zvišan pritisk, ga pokrijemo in kuhamo. Vre naj 15 minut, če so ledvice goveje. V tem primeru skuhamo riž posebej in ga dodamo kuhanim ledvicam in krompirju; prav tako dodamo tudi sesekljan zelen peteršilj. Če pa kuhamo v navadnem loncu, pa riž dodamo, ko so druga živila že na pol mehka.

GOVEDINA S FIŽOLOM IN JESPRENJEM

40 dkg govedine, 20 dkg fižola, 15 dkg ješprenja ali riža, 4 dkg olja, 2 dkg prekajene slanine, košček čebule, strok česna, majaron, timian, poper, lovorov list, paradižnikova mezgo in sesekljan zelen peteršilj.

Čez noč namočimo fižol in ješprenj. Na masti in razpuščeni slanini prepražimo sesekljano čebulo, na koščke zrezano goveje meso, solimo, dodamo vse dišave ter namočen fižol in ješprenj z vodo vred. Po potrebi dolijemo še vode. Pokrijemo in kuhamo do mehkega. Kuhani jedi dodamo paradižnikovo mezgo in sesekljan zelen peteršilj.

KMEČKA ENOLONČNICA

30 dkg prekajenega mesa, 20 dkg suhega fižola, 75 dkg krompirja, 10 dkg korenja, poper, sol, kumina, zelen peteršilj ali drobnjak.

V lonec zložimo na kose zrezano prekajeno meso, namočen fižol, na koščke zrezan krompir in korenje, osolimo, popopramo in prilijemo toliko vode, da je vse pokrito. Pokrijemo in kuhamo do mehkega. Kuhani jedi dodamo strto kumino ni sesekljan zelen peteršilj ali drobnjak.

JESPRENCKOVA MENESTRA

25 dkg svinjskega mesa, 4 dkg masti, 20 dkg ješprenja, 25 dkg fižola, 2 korena, 3 krompirje, česen, zelen peteršilj, sol.

Meso zrežemo na kocke in ga na masti hitro opečemo. Nato ga zalijemo z vodo, mu dodamo namočen prebran in opran ješprenj in fižol. V meneštro zrežemo še korenje. Ko sta ješprenj in fižol že skoraj mehka, dodamo še na kocke zrezan olupljen krompir in solimo. Pridenemo še sesekljan peteršilj in česen. Prav nazadnje preden jed serviramo, lahko primešamo še smetano.

Anekdoti o Napoleonu

»Kako je to, da toliko znate?« je vprašal nekdo mladega Napoleona.

»Ker vedno mislim,« je bil resni odgovor.

Napoleon je prvi bežal iz Rusije. Ob reki Njemen vpraša nekega Rusa: »Ali so šli čez reko že kakšni francoski dezerterji?« — »Ne še, vi ste prvi«.

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

Lastnik in izdajatelj: Občinski odbor SZDL Velenje — Urejuje uredniški odbor: Ivan Fijavž, Franjo Kljun, Franc Lesnik, Maks Medved, Ljuban Naraks, Milan Šterban, Jože Tekavec, Maruša Trampuš, Alojz Zavolovšek in Rudi Ževart — List izhaja vsak drugi četrtek — Posamezna številka stane 30 novih par ali 30 starih dinarjev — Letna naročnina 7 novih dinarjev in 50 novih par ali 750 starih dinarjev, polletna naročnina 3 nove dinarje in 75 novih par ali 375 starih dinarjev

Naročnina se plača vnaprej na tekoči račun: 5074-8-369 pri SDK, eskpozitura Šoštanj — Naslov uredništva: ŠALEŠKI RUDAR, Velenje, Titov trg 2, poštni predal 89, telefon 8-50-87 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tisk in kliŠeji: Celjski tisk Celje.

Kakšna imena naj dobijo nove ceste v Velenju?

Cestam na območju novega naselja Šmartno II je treba določiti imena. Obračamo se na občane, posebno na Velenjčane, ki stanujejo na tem predelu, da nam s svojimi predlogi pomagajo izbrati primerna imena. Na skici so te ceste oštevilčene s številkami od 1 do 4. Dosedanji predlogi so za prirodna imena kot: Gozdna cesta (št. 1), Prisojna cesta (št. 2), Rožna cesta itd.

Predloge pošljite do 15. februarja Skupščini občine Velenje.